

Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied Westerkwartier. Aanvulling

projectnr. 179214
versie 2
15 januari 2009

Opdrachtgever
Gemeente Marum e.a.

datum vrijgave
15 jan. 2009

beschrijving versie 2
definitief

goedkeuring
M. Schuit

vrijgave
J.v.Belle

projectnr. 179214
15 januari 2009, versie 2

Plan-MER Bestemingsplan Buitengebied Westerkwartier. Aanvulling
Gemeente Marum e.a.

Inleiding

In de periode september - oktober 2008 heeft het Voorontwerp Bestemmingsplan Buitengebied van de vier gemeenten in het Groningse Westerkwartier ter inzage gelegen. Aan dit plan is een plan-MER gekoppeld, dat eveneens ter inzage heeft gelegen. Op het plan en het plan-MER konden zienswijzen worden ingediend. Het plan-MER is daarnaast voor advies voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.). De commissie heeft een aantal punten naar voren gebracht, waarover naar haar mening onvoldoende informatie voorhanden was. In een overleg van de gemeenten met de commissie zijn deze punten verder aangescherpt. Dit heeft ertoe geleid dat is afgesproken om een aanvulling bij het plan-MER op te stellen, waarin nader wordt ingegaan op de volgende punten:

1. De voorgenomen toeristisch-recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden op het landgoed Nienoord
De beschrijving van de ontwikkelingsmogelijkheden in het addendum (tevens m.e.r.-beoordelingsnotitie) bij het plan-MER geeft een onvoldoende duidelijke afbakening van de ontwikkelingsmogelijkheden. Daardoor is er ook te weinig duidelijkheid over de mogelijke milieu-effecten, met name wat betreft effecten op landschap, ecologische hoofdstructuur en wat betreft geluid;
2. De problematiek van de ammoniakbelasting van het Natura 2000 gebied de Bakkeveense Duinen door de landbouw: kan het ruimtelijk beleid van de gemeenten Leek en Marum een beleid gericht op daling van de ammoniakdepositie faciliteren of stimuleren?
In het plan-MER wordt er van uitgegaan dat in het algemeen het "milieuspoor" (vergunningverlening Wet milieubeheer, vergunningstelsel van de Natuurbeschermingswet) ertoe leidt, dat er in principe sprake zal zijn van een "stand still" beginsel wat betreft de ammoniakemissie door de landbouwbedrijven. Samen met de (landelijke) dalende trend in de ammoniakuitstoot van de landbouw door het generieke beleid, zal dit leiden tot een daling van de depositie op gevoelige habitattypen van de Bakkeveense Duinen.
Omdat de ammoniakdepositie van de Bakkeveense Duinen de kritische waarde voor de betreffende beschermde habitattypen (instandhoudingsdoelstellingen in het kader van de aanwijzing als Natura 2000 gebied) sterk overschrijdt en dit (ondanks de landelijke trend) voorlopig zo zal blijven, kan in aanvulling op deze benadering echter de vraag worden gesteld, of en in welke mate het ruimtelijk beleid van de gemeenten in het Westerkwartier (het betreft hier de gemeenten Leek en Marum) een beleid gericht op daling van de ammoniakdepositie kan faciliteren of stimuleren. Het plan-MER geeft als kanttekeningen, dat voor een effectief ruimtelijk beleid een ruimere benadering nodig is, in relatie met het beheersplan voor het Natura 2000 gebied en op basis van een analyse van de bijdrage van de gehele zone rond het gebied (dus met inachtneming van de invloed van bedrijven in de overige aanliggende gemeenten). Dit laat echter onverlet dat toch nagegaan zou kunnen worden of het ruimtelijk beleid van de gemeenten Leek en Marum kan bijdragen aan de vermindering van de ammoniakproblematiek;

3. Woon- en leefmilieu: invloed op de luchtkwaliteit en de kans op hinder
Ten behoeve van de besluitvorming is op de volgende punten verduidelijking gewenst:
- a. Basisinformatie omtrent de luchtkwaliteit (achtergrondwaarden NO₂ en fijnstof) worden gemist. Verder is niet expliciet aannemelijk gemaakt dat het bestemmingsplan niet zal conflicteren met de regelgeving inzake de luchtkwaliteit
 - b. In het voorgenomen bestemmingsplan is rekening gehouden met de kans op hinder (door geur en geluid) door agrarische bedrijven in lintbebouwing en met de relatie met natuur (zone van 250 m rond verzuringgevoelige gebieden, conform de aanwijzing in het kader van de Wet Ammoniak en Veehouderij). Dit heeft geleid tot een inperking van de uitbreidingsmogelijkheden (beperking van het bouwblok, in combinatie met de mogelijkheid om bedrijven te verplaatsen. Gevraagd is om duidelijk te maken waar (mogelijke) knelpunten zijn gesignaleerd en in acht genomen, en het gekozen beleid nader toe te lichten.

De voorliggende aanvulling gaat in op de genoemde drie onderwerpen en bestaat uit drie delen, in overeenkomst met de genoemde onderwerpen.

MER aanvulling deel 1: Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie op het Landgoed Nienoord

Notitie in het kader van de m.e.r. beoordelingsplicht

projectnr. 179214

revisie 2

januari 2009

Deze notitie is tevens bedoeld als addendum bij het 'plan-MER bestemmingsplan buitengebied Westerkwartier'. De notitie is na de ter inzage legging als onderdeel van het plan-MER aangepast op basis van voortschrijdend inzicht en nadere uitwerking van de bepalingen inzake het landgoed in het bestemmingsplan buitengebied Westerkwartier.

Opdrachtgever

Gemeente Leek
Tolberterstraat 66
Postbus 100
9350 AC LEEK

datum vrijgave

januari 2009

beschrijving revisie 2

definitief

goedkeuring

M.A. Schuit

vrijgave

J. van Belle

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	3
1.1	Relatie met het plan-MER bestemmingsplan buitengebied Westerkwartier	3
1.2	Het initiatief	4
1.3	M.e.r.-beoordelingsplicht	9
1.4	Informatiebronnen	10
1.5	Leeswijzer	10
2	Landschappelijke waarden en achtergrond	11
3	M.e.r.-beoordelingsprocedure	17
4	Kenmerken van de activiteit	19
5	Plaats van de activiteit	25
6	Kenmerken van het potentiële effect	37
7	Slotconclusie	39

1 Inleiding

1.1 Relatie met het plan-MER bestemmingsplan buitengebied Westerkwartier

In het plan-MER voor het bestemmingsplan buitengebied Westerkwartier is het landgoed Nienoord reeds een thema. Tijdens het opstellen van dit plan-MER is alleen de legalisatie van bestaande (recreatieve) activiteiten op het landgoed aan de orde geweest. De effectbeschrijving in het plan-MER richt zich dan ook enkel op deze activiteiten.

In het kader van de voorliggende m.e.r.-beoordeling worden echter meerdere wijzigingen van het bestemmingsplan buitengebied aangaande Nienoord besproken. Door de gemeente Leek is besloten om in het bestemmingsplan buitengebied reeds rekening te houden met de Toekomstvisie Landgoed Nienoord. Deze visie formuleert meer ruimte voor recreatieve activiteiten op het landgoed Nienoord.

Om deze reden moet de voorliggende m.e.r.-beoordeling ook gezien worden als een aanvulling van het plan-MER bestemmingsplan buitengebied Westerkwartier. De m.e.r.-beoordeling wordt samen met het plan-MER ter inzage gelegd.

Als uitgangspunten voor deze visie kunnen verschillende beleidskaders worden genoemd. Het zijn:

- Minilandschapsbeleidsplan, gemeente Leek,
- Activiteitenbeleid Nienoord, gemeente Leek,
- Kadernota buitengebied 2005, Westerkwartier gemeenten in het kader van het nieuwe bestemmingsplan,
- Provinciaal ontwikkelingsplan, provincie Groningen,
- Structuurvisie Centrum Leek 2002.

De voorliggende beoordeling is gekoppeld aan het bestemmingsplan en het plan-MER. Het (voorontwerp) bestemmingsplan, plan-MER en een eerdere versie van deze beoordeling hebben reeds ter inzage gelegen. Ondertussen is meer duidelijkheid ontstaan omtrent de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan zal bieden. Dit heeft het mogelijk gemaakt de onzekerheden omtrent de ontwikkelingsmogelijkheden in te perken en de voorliggende beoordeling nader aan te scherpen.

Ten opzichte van de vorige versie van deze m.e.r. beoordeling zijn belangrijke wijzigingen:

- Het vervallen van een mogelijke verblijfsaccommodatie op de IJsbahn.
- Een andere locatie en nauwkeurige omschrijving van de mogelijke uitbreiding van het familiepark. De nieuwe locatie is landschappelijk gezien meer passend.
- Nauwkeurige beschrijving van de mogelijkheden van het gebruik van de horecavoorzieningen bij de Borg.
- Bij de uitbreiding van de camping Westerheerdt is een bufferzone van 35 meter aangehouden ten opzichte van de Burchtlaan. Dit is gedaan om een negatieve invloed op de landschappelijke karakteristiek en de belevingswaarde van het gebied tegen te gaan.
- Voor alle terreinen en gebouwen op het landgoed zijn deze in het nieuwe bestemmingsplan specifiek bestemd en aangeduid.

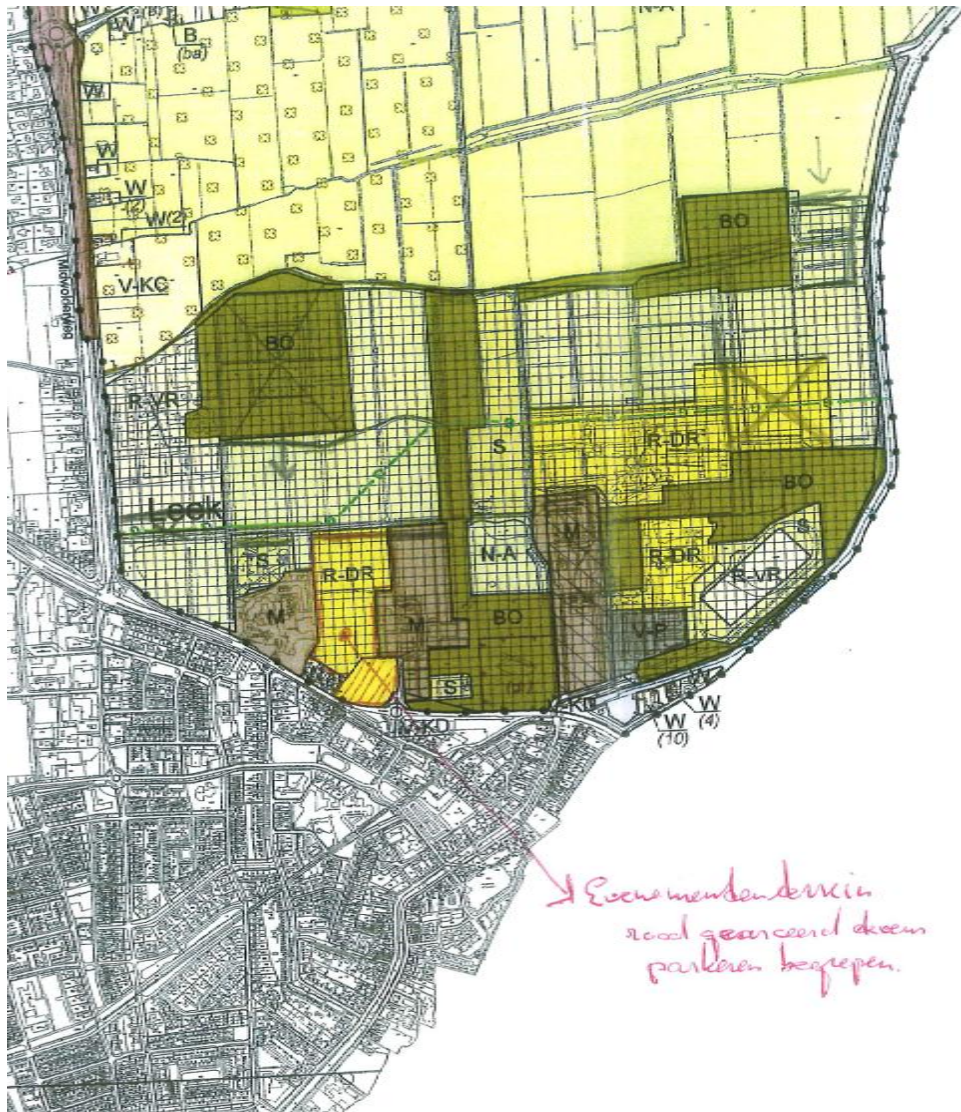
1.2 Het initiatief

De gemeente Leek heeft het voornemen om in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied de mogelijkheden voor recreatieve ontwikkelingen op het landgoed Nienoord op een aantal punten uit te breiden. Het is de bedoeling om het plan in overeenstemming te brengen met de visie in de Beleidsnota Toekomstvisie landgoed Nienoord die in januari 2007 door de Raad is vastgesteld.

Daarnaast wordt de herziening van het bestemmingsplan benut om gebruik dat ook nu al plaatsvindt en in de toekomst ook zal optreden, te legaliseren.

Het bestemmingsplan wordt gewijzigd ten behoeve van dagrecreatieve ontwikkelingsmogelijkheden, een nieuwe horecafunctie en legalisatie van bestaande activiteiten (waaronder evenementen). Hiernaast worden belangrijke landschappelijke waarden planologisch beschermd. Belangrijke lanen op het landgoed ('te behouden lanen', zoals omschreven in het Minilandschapsbeleidsplan) hebben een bestemming 'BOS' gekregen.

In de onderstaande figuur zijn de bestemmingen binnen het landgoed Nienoord die een wijziging of uitbreiding van de recreatieve en toeristische mogelijkheden met zich meebrengen, omkaderd. In deze notitie staan gebieden centraal waar wel wijzigingen optreden of waar toeristische / recreatieve activiteiten mogelijk gemaakt worden (waaronder legalisatie). In tabel 1 zijn de oppervlakten en de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedoelde bestemmingen weergegeven (zie bladzijden 7 en 8).

Figuren 1a en 1b: Wijzigingen van het bestemmingsplan ten bevordering van de ontwikkelingsmogelijkheden van recreatieve activiteiten.

Tabel 1: Beschrijving van de wijzigingen

Bestemming/ontwikkeling	Omschrijving activiteit
Horeca functie op campingterrein, oppervlakte is niet bekend	Kleine restaurantfunctie. Bedoeld voor een breder publiek dan alleen campinggasten. Horeca is ondergeschikt aan de campingfunctie. De functie is ondersteunend aan de camping. Gebruikers zijn toeristen en recreanten. Ook in groepsverband. Alleen overdag geopend.
Verblijfsrecreatie (uitbreiding camping), oppervlakte is circa 2 hectare	Uitbreiding van de camping aan de zuidzijde. Het huidige aantal stacaravans wordt vergroot tot maximaal 100 (nu circa 85). Op de noordelijk gelegen (bestaande) percelen van de camping wordt alleen toeristisch kamperen toegestaan.
Dagrecreatie (Planologische legalisatie evenementen op evenemententerrein), oppervlakte is circa 4 hectare	Planologische legalisatie van het huidige gebruik (evenementen) en enige ruimte voor andere uitbreiding (meer evenementen). In het bestemmingsplan is geregeld dat maximaal 12 evenementen per jaar zijn toegestaan (zeven hiervan zijn bestaande evenementen). Een evenement duurt maximaal 3 dagen (excl. op- en afbreekdagen). Een uitzondering vormt het circus, dit evenement duurt langer dan drie dagen. Lawaisporten en gemotoriseerde sporten zijn niet toegestaan. Incidenteel kamperen is toegestaan. Ook zijn afvaarten (bestaand gebruik) van ballonvaarten hier toegestaan. Overige voorwaarden worden geregeld in een vergunning op grond van de APV of het Evenementenbeleid (veiligheid, eindtijd, max dBA's, parkeren, fietsen stallen, friettent, biertent etc.)
Dagrecreatie (Het Podium), het oppervlakte is kleiner dan 1 hectare	Het Podium is opgenomen binnen de bestemming BOS met de aanduiding "dagrecreatie", hiermee is een openluchttheater bedoeld. In het bestemmingsplan is geregeld dat er 35 maal per jaar een kleinschalig cultureel evenement plaatsvindt.
Uitbreiding horecafunctie Borg Nienoord	Het gehele terrein van de borg krijgt in het nieuwe bestemmingsplan de bestemming "maatschappelijk" en aanduiding "museum", als nevenfunctie zijn een aan de hoofdfunctie ondergeschikt restaurant en een filmzaal toegestaan. Het vigerende bestemmingsplan biedt de mogelijkheid voor een publieke horecafunctie, als ondersteuning van de museumfunctie (dus: koffie, gebak, een broodje en een kleine warme hap). Inmiddels is de borg aangewezen als een trouwlocatie, dit betekent dat mensen vaak op de locatie blijven voor receptie, diner, feest. In de planregels van het nieuwe bestemmingsplan wordt bepaald dat bij het museum een restaurant is toegestaan. De locatie van horecavoorzieningen (en hiermee het oppervlakte) wordt door middel van een aanduiding op de plankaart aangegeven. Er wordt hiermee het huidige gebruik geregeld, zonder uitbreiding. In een ontheffingsbepaling wordt geregeld dat maximaal 12 keer per jaar een evenement in de vorm van een feestelijke activiteit en/of een congres mag worden georganiseerd in de Tuinzaal. Een deel van de Tuinzaal krijgt op de bestemmingsplankaart een aanduiding 'feestzaal'.

Dagrecreatie (uitbreiding dagrecreatie familiepark) , oppervlakte is circa 3,75 hectare	Mogelijke uitbreiding van het familiepark in de toekomst. Doel is voornamelijk een kwaliteitsverbetering van de dagrecreatieve mogelijkheden op het landgoed. In de doeleindenomschrijving van het bestemmingsplan is 'attractiepark' verder uitgewerkt met de beschrijving dat de gronden hier zijn bestemd voor een kinderboerderij, miniaturstoomtreinbaan, modelspoorbaan, speeltuin, overdekte speelhal en daarmee gelijk te stellen overige recreatieve voorzieningen. Dit biedt ruimte voor nieuwe activiteiten, maar wel uitsluitend het soort activiteiten dat hier gewenst is. De uitbreiding van bebouwing is alleen mogelijk als een ontheffing van de bouwbepalingen is verleend. In het bestemmingsplan is bepaald dat er geen nieuwe bebouwing bij mag komen. De ontheffing wordt getoetst aan milieutechnische voorwaarden, landschappelijke en natuurlijke waarden en de verkeerssituatie (parkeren).
--	---

Hiernaast wordt in de doeleindenomschrijving van de dubbelbestemming 'landgoed' onder andere de lanenstructuur, de cultuurhistorische waarde en de eenheid van het landgoed nader gespecificeerd. De te behouden lanen (overeenkomstig het Minilandschapsbeleidsplan) krijgen de bestemming 'BOS'.

De wijzigingen betreffen geen grootschalige recreatieve-toeristische activiteiten. Het doel is vooral kwaliteitsverbetering van de recreatieve functie van het landgoed. Dit kan wel leiden tot een toename van het aantal bezoekers, maar het gaat niet om een substantiële uitbreiding van de capaciteit en/of om voorzieningen voor intensieve (dag-)recreatie. Er komen niet meer parkeergelegenheden op of nabij het landgoed. De ontsluiting en verkeersstructuur blijven gehandhaafd en worden niet aangepast.

1.3 M.e.r.-beoordelingsplicht

Op grond van het Besluit milieueffectrapportage 1994 (gewijzigd 2006) is een wijziging of uitbreiding van één of meer recreatieve of toeristische voorzieningen te grootte van 10 hectare of meer in een gevoelig gebied m.e.r.-beoordelingsplichtig. Dit betekent dat het bevoegd gezag (in dit geval de gemeente Leek) moet beoordelen of er, gelet op de specifieke kenmerken van de aangevraagde activiteit, wel of geen milieueffectrapportage (m.e.r.) nodig is¹.

Het landgoed Nienoord heeft in het vigerende bestemmingplan de bestemming 'landgoed'. In de voorschriften van dit bestemmingsplan wordt dit omschreven als gronden voor het beheer, onderhoud en herstel van ter plaatse aanwezige cultuurhistorische natuurlijke en landschappelijke waarden van het landgoed. Op grond van deze omschrijving valt het landgoed onder 'gevoelig gebied' zoals gedefinieerd in het Besluit milieueffectrapportage. Het totale oppervlak van de bestemmingswijziging ter bevordering van recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden bedraagt ca. 10,75 hectare en ligt binnen het bedoelde gevoelige gebied. Daarom dient een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd te worden. De voorliggende notitie is bedoeld om het bevoegd gezag de benodigde informatie te geven voor de beslissing of wel of geen milieueffectrapportage nodig of gewenst is.

¹ Vanaf een oppervlakte van 20 ha nieuwe aanleg is er zondermeer sprake van m.e.r.-plicht. Dit volgt dan rechtstreeks uit het Besluit MER.

1.4 Informatiebronnen

Deze notitie is in hoofdzaak gebaseerd op de volgende informatiebronnen:

- het vigerende bestemmingsplan waarin het landgoed is opgenomen
- het plan-MER, opgesteld ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied van de gemeenten Leek, Zuidhorn, Marum en Grootegast
- Het concept Voorontwerp van het bestemmingsplan buitengebied van de gemeenten Leek, Zuidhorn, Marum en Grootegast
- Beleidsnota Toekomstvisie landgoed Nienoord, vastgesteld door de gemeenteraad in januari 2007
- Minilandschapsbeleidsplan Nienoord, gemeente Leek, december 1995
- Westerheerdt, camping in gemeenschap van (land)goederen?, Zoektocht naar de kansen van Camping Westerheerdt, 2007
- EU-Richtlijn milieueffectbeoordeling, bijlage III

1.5 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt nader ingegaan op de landschappelijke waarde van het landgoed en de achtergrond van de voorgestelde ontwikkelingsmogelijkheden. In het daarop volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de m.e.r. beoordelingsprocedure en wordt nader toegelicht, waarom deze procedure in dit geval wordt toegepast.

Bij de m.e.r. beoordelingsprocedure is een beoordeling nodig op de criteria die daarvoor in de Europese richtlijn zijn genoemd, en waarnaar in de Nederlandse wetgeving (wet milieubeheer) wordt verwezen. Deze criteria komen achtereenvolgend aan de orde. Het zijn:

- de kenmerken van de activiteit (hoofdstuk 4);
- de plaats van de activiteit (hoofdstuk 5);
- de kenmerken van het potentiële effect (hoofdstuk 6).

Hoofdstuk 7 geeft de slotconclusie op basis van de beoordelingen in de voorgaande hoofdstukken.

2 Landschappelijke waarden en achtergrond

Inleiding

In paragraaf 1.1 is reeds ingegaan op de nieuwe recreatieve bestemmingen en activiteiten binnen het landgoed Nienoord. Hieronder wordt de achtergrond besproken van deze nieuwe recreatieve bestemmingen en activiteiten en wordt ingegaan op de landschappelijke kenmerken van het landgoed.

Functie van het landgoed

Landgoed Nienoord wordt bezocht en gebruikt door zowel de eigen inwoners van Leek, inwoners vanuit de regio als door toeristen en dagrecreanten. De recreatieve functie van het landgoed scoort goed bij de bezoekers van buitenaf. Sinds 1995 worden er door het integrale product dat wordt aangeboden op landgoed Nienoord circa 350.000 bezoeken per jaar gegenereerd. De maatschappelijke functie die door het landgoed wordt vervuld is belangrijk voor burgers en ondernemers binnen de gemeente Leek.

Op het landgoed worden gedurende het jaar diverse evenementen en activiteiten aangeboden die een regionale en in sommige gevallen zelfs landelijke uitstraling hebben, en hierdoor wezenlijk bijdragen aan de maatschappelijke en economische waarde van het landgoed. De volgende evenementen en activiteiten kunnen onder andere worden benoemd: paascircus, stoomdagen, dierenboeldag, kleintje stoom, voorstellingen met poppenkast & clowns, schoolreisjes, familiedagen, bedrijfs- en personeelsfeesten, fauna fair, Nienoord sportief, educatieve schoolprojecten, lente- en winterfair, exposities, hippische evenementen, congressen, beurzen & presentaties en bruiloften. Indien er wordt gekeken naar de recreatieve waarde van het landgoed voor de lokale bevolking kan worden geconstateerd dat gemiddeld genomen 90% van de inwoners van de gemeente Leek wel eens voor recreatieve doeleinden een bezoek brengt aan het landgoed.

Visie en missie van de gemeente Leek

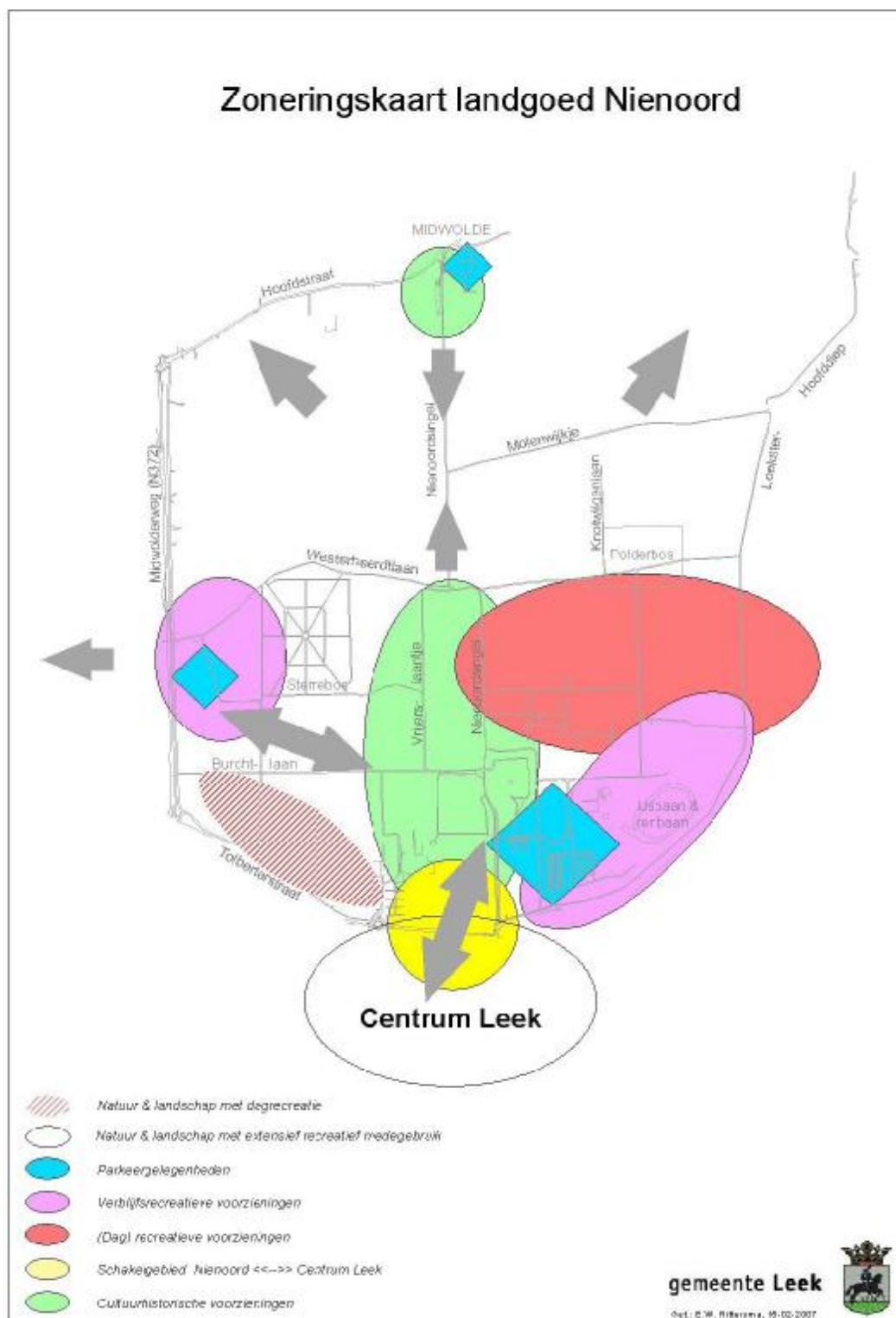
Landgoed Nienoord draagt zorg voor het beheren, behouden en waar mogelijk versterken van het cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke karakter en biedt als recreatief attractiepunt met lokaal en regionaal belang de mogelijkheid tot dagrecreatie, verblijfsrecreatie en educatief medegebruik. Tevens moet iemand die rust zoekt dat op landgoed Nienoord kunnen vinden.

Het landgoed is in zijn totaalconcept uniek door haar omgeving met kwalitatief hoogwaardige natuur-, cultuurhistorische- en landschappelijke waarden waarin een gevarieerd aanbod aan toeristisch-recreatieve voorzieningen is geïntegreerd.

De instandhouding van de natuur en landschappelijke waarden van het landgoed is een absoluut vereiste. De gemeente geeft echter aan dat het landgoed en vooral de genoemde natuur- en landschappelijke waarden meer en meer te lijden hebben onder de druk van het toenemende aantal toeristisch-recreatieve bezoekers en de activiteiten die er op het landgoed ontplooid worden. Er wordt hiernaast aangegeven dat, indien het landgoed richting de toekomst financieel daadkrachtiger wil worden en minder afhankelijk van subsidies wenst te zijn, er optimaal geprofiteerd dient te worden van de aanwezige potenties van het landgoed ten aanzien van de positieve regionale ontwikkeling in toeristisch-recreatief opzicht.

Ter uitvoering van het beleid van de gemeente heeft de gemeente een zoneringskaart opgesteld. Deze zoneringskaart vormt de achtergrond voor de wijzigingen in het bestemmingsplan.

De instandhouding van de natuur- en landschappelijke waarden van het landgoed is een absolute vereiste. Door (her)indeling van het landgoed en een juiste spreiding van functies (zoning) kan de druk op het landschappelijke gebied worden verminderd en kan het publiek doelgericht gestuurd worden naar locaties die hierop zijn berekend. De zoneringskaart geeft aan welke functie past op verschillende locaties binnen het landgoed.

Figuur 2: Zoneringsbeleid aangaande landgoed Nienoord

Landschappelijke waarden van het landgoed en de directe omgeving

Het landgoed wordt gekenmerkt door de opstreckende verkaveling in noord-zuidrichting, die wordt versterkt door de aanwezige houtwallen en elzensingels.

Aan de zuid-westzijde is het gebied kleinschaliger, terwijl het aan de noord-oostzijde vrij open en grootschalig is.

Grof weg is de ruimtelijke opbouw van het landgoed te verdelen in vier deelgebieden (zie ook figuren 3 en 4):

1. Het besloten landgoed met lanen en bossen

De kleinere ruimtes aan de oostzijde vormen een sterke onderlinge relatie. Het geheel is afgeschermd van de omgeving door een forse bomenrand vanaf het parkeerterrein. Het gebied tussen dit bos en het Polderbos vormt als het ware een gat in het geheel.

2. de weilanden rondom het Molenwijkje

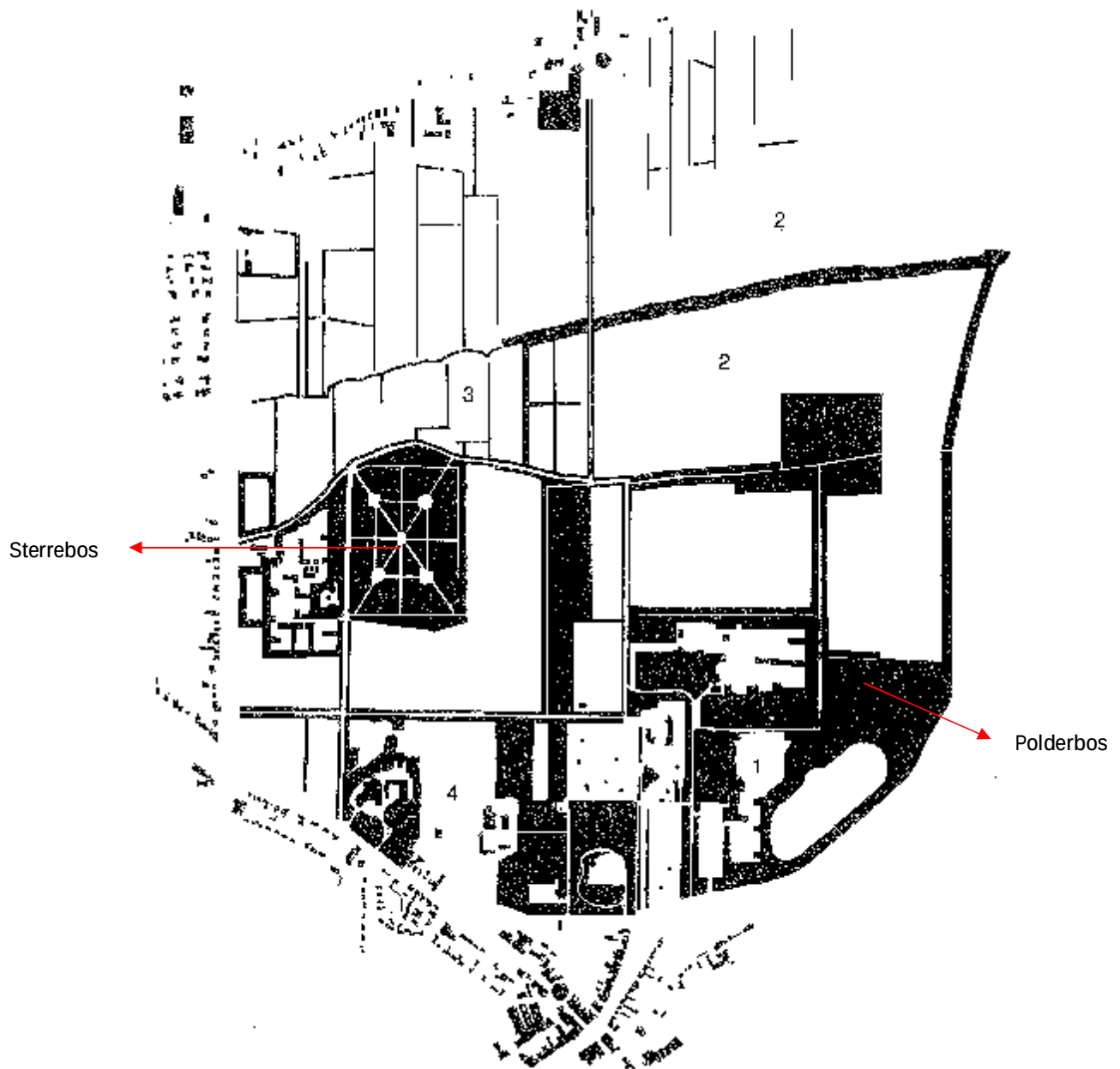
Het open gebied waarin het Polderbos een centrale plaats inneemt, wordt begrensd door de forse laanbeplanting van de Nienoordsingel aan de oostzijde van de bebouwing van Midwolde aan de noordzijde, een couliseachtige struweelbeplanting langs het Leeksterdiep en de laan door het polderbos aan de zuidzijde. Door de openheid van het gebied valt elk detail op, zoals de hekwerken van de graslanden aan de noordzijde van het familiepark.

3. het houtwallenlandschap ten zuiden van Midwolde (valt buiten de bestemmingsplan aanduiding "landgoed")

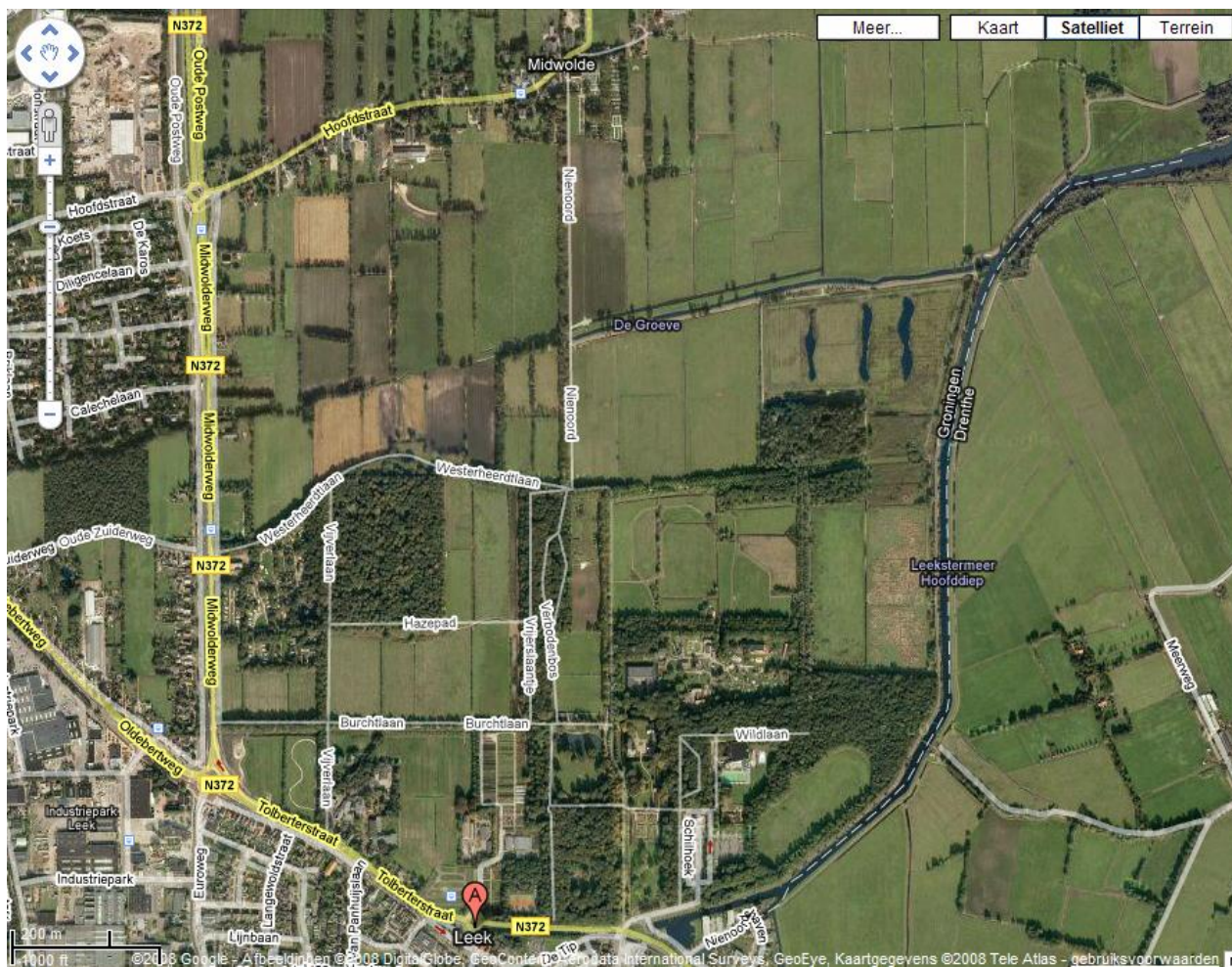
Een smalle percelering met duidelijke begrenzingen geeft een vrij besloten beeld. Midwolde aan de noordzijde en de camping en het Sterrebos aan de zuidzijde begrenzen deze ruimte.

4. het gebied aan weerszijden van de Burchtlaan

Een halfopen gebied met een indeling die wordt bepaald door terreinen met geheel verschillend gebruik. Het gebied heeft een sterke relatie met de dorpskern Leek en de daarbij behorende wegen.

Figuur 3: Ruimtelijke structuur Landgoed Nienoord. Bron: Minilandschapsbeleidsplan Nienoord

Figuur 4: Satellietbeeld, wegenstructuur Landgoed Nienoord. Bron: Google Maps, 2008

3 M.e.r.-beoordelingsprocedure

Algemeen

In de Wet Milieubeheer (2005) en in het Besluit m.e.r. 1994 (gewijzigd 2006) wordt een onderscheid gemaakt in activiteiten die m.e.r.-plichtig zijn (de zogenaamde bijlage C-activiteiten) en activiteiten die m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn (de zogenaamde bijlage D-activiteiten).

M.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten zijn activiteiten waarvoor de beslissing of wel of niet de m.e.r.-procedure moet worden doorlopen, niet bij wet vastligt, maar door het bevoegd gezag moet worden genomen. Het bevoegd gezag moet bepalen of er sprake kan zijn van "belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu", die het doorlopen van de m.e.r.-procedure wenselijk / noodzakelijk maken. Het bevoegd gezag houdt bij haar beslissing rekening met de in bijlage III van de EU-Richtlijn milieueffectbeoordeling aangegeven omstandigheden. In deze bijlage staan drie selectiecriteria: kenmerken van het project, plaats van het project en kenmerken van het potentiële effect. Deze criteria zijn uitgewerkt in aandachtspunten die in het bijzonder in overweging moeten worden genomen. Deze punten zijn in het overzicht hieronder samengevat.

Tabel 2: Overzicht criteria "belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu"

Criteria	Aandachtspunten
1. Kenmerken van de activiteit	• omvang • cumulatie met andere projecten • gebruik van natuurlijke hulpbronnen • productie van afvalstoffen • verontreiniging en hinder • risico van ongevallen
2. Plaats van de activiteit	• bestaand bodemgebruik • relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied • opnamevermogen van het natuurlijk milieu, met speciale aandacht voor "gevoelige gebieden"
3 *). Kenmerken van het potentiële effect; potentieel aanzienlijke negatieve effecten in verband met:	• het bereik van het effect • grensoverschrijdend karakter • orde van grootte en complexiteit van het effect • waarschijnlijkheid van het effect • duur, frequentie en omkeerbaarheid van het effect

*) criterium 3 moet in samenhang met de criteria 1 en 2 worden beschouwd.

De voorliggende m.e.r. beoordelingsnotitie geeft de informatie die het bevoegde gezag nodig heeft voor haar beslissing om wel of geen milieueffectrapportage toe te passen. De gemeente zal voordat zij hierover een definitief besluit neemt, overleggen met de instanties die wettelijk gezien bij de voorbereiding van het bestemmingsplan moeten worden betrokken. Daarbij wordt de voorliggende notitie als informatief document gebruikt. De gemeente zal vervolgens het definitieve besluit nemen en dit openbaar bekend maken.

4 Kenmerken van de activiteit

Voor het criterium "Kenmerken van de activiteit" zijn de volgende aandachtspunten van belang:

Aandachtspunten

- omvang
- cumulatie met andere projecten
- gebruik van natuurlijke hulpbronnen
- productie van afvalstoffen
- verontreiniging en hinder
- risico van ongevallen

Omvang: ontwikkelingsmogelijkheden en aantallen bezoekers

Het totale oppervlak van de wijzigingen bedraagt circa 10,75 hectare. Deze oppervlakte wordt met name ingezet om de toeristisch-recreatieve kwaliteiten van het landgoed te verbeteren. Er wordt niet ingezet op grootschalige recreatieve activiteiten.

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van het huidige aantal bezoekers en de mogelijke toename in de toekomst.

Tabel 3: Aantallen bezoekers

Onderdeel	Huidige situatie	Mogelijke toekomstige toename bezoekers
• Camping Westerheerdt	Totaal 150 plaatsen waarvan 85 voor stacaravans (20 plekken zijn nu leeg)	Totaal 225 plaatsen waarvan 100 voor stacaravans. De uitbreiding van de horecafunctie is ondergeschikt aan de kampeerfunctie. De horeca uitbreiding zal, buiten de locatie zelf, geen extra bezoekers genereren.
• Familiepark	Circa 135.00 bezoekers per jaar	Uitbreiding met name ter verbetering van de kwaliteit. Het aantal bezoekers kan toenemen. Exacte cijfers ontbreken (zie vervolg tekst voor een maximale schatting).
• De Borg	Bezoek aan museum (tot maximaal 50 bezoekers per dag (april-oktober), horecavoorzieningen en verschillende kleinschalige evenement (tot maximaal 200 bezoekers per dag (november-maart)).	Het nieuwe bestemmingsplan staat geen uitbreiding toe van deze activiteiten. Het aantal evenementen wordt in het bestemmingsplan geregeld (12). Dit aantal is meer dan nu daadwerkelijk plaatsvinden (10 in 2008). Een kleine toename van het aantal bezoekers aan de Borg en directe omgeving op jaarbasis kan worden verwacht.
• Evenemententerrein	In de huidige situatie 7 evenementen met in totaal enkele duizenden bezoekers (op jaarbasis).	Het bestemmingsplan maakt maximaal 12 evenementen mogelijk. Een kleine toename op jaarbasis kan worden verwacht.
• Sportvoorzieningen	Tennispark, ijsbaan en Mensportterrein. Exacte aantallen bezoekers zijn niet bekend.	Het bestemmingsplan wijzigt voor deze activiteiten niet. Het aantal bezoekers blijft gelijk.

• Zwemkasteel	Per jaar circa 175.000 bezoekers.	Het bestemmingsplan wijzigt voor deze activiteit niet Het aantal bezoekers blijft gelijk.
• Algemeen gebruik van het landgoed voor wandelen en fietsen	Met name plaatselijke recreanten en in mindere mate recreanten van elders.	Aard en omvang van dit gebruik veranderen (vrijwel) niet.

Uit bovenstaande tabel kan geconcludeerd worden dat met name het familiepark en de camping op jaarbasis kunnen leiden tot een toename van het aantal bezoeken aan het landgoed.

De uitbreiding van het familiepark is gericht op de uitbreiding van activiteiten die reeds op het park plaatsvinden. Dit betreffen geen grootschalige recreatieve activiteiten. De uitbreiding is gericht op kwaliteitsverbetering van het park. Huidige activiteiten op het park zijn:

- Kinderboerderij,
- miniaturstoomtreinbaan,
- modelspoorbaan,
- speeltuin,
- overdekte speelhal.

De uitbreiding is alleen mogelijk als een ontheffing is verleend van de bouwbepalingen (zie kader op bladzijden 7 en 8). In het nieuwe bestemmingsplan is bepaald dat er geen nieuwe bebouwing bij mag komen. Als de ontheffing is verleend dienen eventueel nieuwe voorzieningen aan te sluiten bij de bestaande voorzieningen.

Voor de uitbreiding van het familiepark wordt in het kader van deze m.e.r. beoordeling uitgegaan van een 'worst-case'. De toename wordt gesteld op een factor 1,5 (ruwweg de toename van het oppervlakte) van het huidige aantal bezoekers per jaar. Dit betekent dat het aantal bezoekers aan het familiepark zou kunnen toenemen met een kleine 70.000 bezoekers. Omdat de mogelijke uitbreiding vooral bedoeld zal zijn voor kwaliteitsverbetering, is deze inschatting mogelijk te hoog, maar als 'worst-case' lijkt het wel hanteerbaar.

Het nieuwe bestemmingsplan maakt een groter aantal staanplaatsen van de camping mogelijk. In de ontwikkelingsschets van de Camping Westerheerdt wordt aangegeven dat een camping met minimaal 225 plaatsen een volwaardig inkomen kan genereren om voldoende investeringscapaciteit te hebben. Het aantal plaatsen voor stacaravans wordt enigszins vergroot. Het nieuwe bestemmingsplan maakt maximaal 100 plaatsen mogelijk. In de huidige situatie zijn er 85 plaatsen. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat 20 plaatsen in de huidige situatie leeg zijn.

Het aantal bezoekers aan de camping en daardoor ook het bezoek aan andere delen (bos- en lanengebied) van het landgoed zal door de voorgestelde uitbreiding kunnen toenemen.

De uitbreiding van de horecavoorzieningen op de camping en nabij de Borg (mede de legalisering van enkele kleinschalige evenementen in de Tuinzaal) leiden niet of vrijwel niet tot een groei van bezoekers op jaarbasis. Deze voorzieningen hebben met name een ondersteunende rol voor bezoekers.

In de toekomstvisie wordt vermeld dat het landgoed nu circa 350.000 bezoekers per jaar genereert. De toename van bezoekers ten gevolge van de geboden ontwikkelingsmogelijkheden kan op grond van het vorige wellicht 20-25% (schatting, worst-case) bedragen.

De uitbreiding van het familiepark, de planologische legalisering van evenementen op het evenemententerrein en de activiteiten rondom de Borg betreft vooral gericht bezoek aan deze dagrecreatieve locaties op het landgoed. Dit betekent dat de druk op bijvoorbeeld de bosgebieden (door bijvoorbeeld wandelen en fietsen) in verhouding tot het huidige gebruik niet substantieel zal toenemen. Van belang is verder dat niet wordt voorzien in een vergroting van het aantal parkeervoorzieningen. De bestaande routes van parkeergelegenheid naar recreatieve voorzieningen worden daardoor niet gewijzigd. Het spoort ook met de intentie van de ontwikkelingsmogelijkheden die vooral gericht zijn op levensvatbaarheid en kwaliteitsverbetering.

De uitbreiding van de camping zal wel leiden tot een (relatief geringe) toename van het gebruik van het landgoed door wandelaars en fietsers.

Omvang, geluidproducerende activiteiten

In het nieuwe bestemmingsplan wordt bepaald dat op het openluchttheater (Het Podium) per jaar maximaal 35 keer een kleinschalig evenement kan worden gehouden. Via de APV of het Evenementenbeleid wordt per evenement de geluidsbelasting specifiek bepaald. Hierdoor wordt de hinder van deze kleinschalige evenementen geminimaliseerd. Op de festiviteiten tijdens de Pinksterfeesten na maakt het nieuwe bestemmingsplan op het podium geen belangrijke bronnen van geluidshinder mogelijk. Tabel 3 geeft aan de hand van de situatie in 2008 een indruk van het soort activiteiten waarover het gaat.

Tabel 4: Evenementen op het Openluchtpodium Nienoord (Het Podium), seizoen 2008.

Bont en blauw	Kindervoorstelling (overdag)
Pinksterweekend	Verschillende activiteiten verspreid over drie dagen (in 2008): -Kindermiddag (vossenjacht, overdag) -Flinke Pink dansevenement ('s avonds) -Countrydans (middag/avond) -Flinke Pink live popmuziek (middag)
Jeugdactiviteit PKN	Kleinschalig evenement in de middag
Speelgroep Leek	-drie repetitiedagen (overdag) -twee maal een uitvoering toneelstuk ('s avonds) -Kijk-doe-fiets tocht (voorstelling)
Basisscholen	Kleinschalige activiteiten van: -ODS de Tweemaster -OBS Nijenoertschool
B&B music in the Bush	Drielal evenement met muziek: -Ierse avond (avond) -Dixieland (avond) -Shantykoren (avond)

De bovenstaande tabel is niet volledig en geeft een doorsnee van activiteiten die op het Podium voorkomen. In 2008 vonden op ongeveer 32 dagen verschillende activiteiten op het Podium plaats.

Op het evenemententerrein worden in het nieuwe bestemmingsplan verschillende evenementen planologisch gelegaliseerd. Ongewenste worden activiteiten tegengegaan. In de planregels wordt vastgelegd dat lawaaisporten en gemotoriseerde sporten op dit terrein niet zijn toegestaan.

Het nieuwe bestemmingsplan maakt maximaal 12 evenementen per jaar mogelijk. Een enkel evenement duurt maximaal drie dagen (exclusief op- en afbreekdagen). een uitzondering vormt het circus dat meer dan drie dagen duurt. In de huidige situatie wordt het terrein door het gehele jaar heen gebruikt voor ballonafvaarten. Deze activiteit zal toegestaan blijven. Ook op het evenemententerrein zal via de APV of het Evenementenbeleid (geluids)hinder worden tegengegaan.

Eventueel voorwaarden aan geluidsproducerende activiteiten in en nabij de Borg (de Tuinzaal en/of restaurant) worden via het Activiteitenbesluit geregeld.

In de huidige situatie wordt het voorste gedeelte gebruikt als parkeervoorziening bij verschillende bestaande activiteiten op het landgoed. Dit zal onder het nieuwe bestemmingsplan ook mogelijk blijven. Aangezien het huidige bestemmingsplan het parkeren reeds mogelijk maakte wordt in de voorliggende m.e.r. beoordeling hier niet verder op ingegaan.

Mogelijke effecten van de hierboven beschreven activiteit(en) in relatie met geluid op natuurlijke waarden komen elders in deze notitie aanbod.

Cumulatie

Er zijn in de directe omgeving van het landgoed geen projecten voorzien. Een cumulatie in effecten is daardoor niet aan de orde.

Natuurlijke hulpbronnen

De mogelijke activiteiten hebben geen invloed op natuurlijke hulpbronnen. Hiernaast worden er geen natuurlijke hulpbronnen op (en in de directe omgeving) van het landgoed aangetroffen. Het gebied heeft geen functie voor de waterwinning en/of andere natuurlijke hulpbronnen.

Afvalstoffen

Gezien de aard van de activiteiten vormt dit geen bijzonder aandachtspunt..

Hinder

Geluidshinder (op gevoelige objecten) door het nieuwe bestemmingsplan zal over het algemeen gering zijn. Op 'Het Podium' (openluchttheater) vinden verschillende (muziek)evenementen plaats. De belangrijkste bron van geluidshinder zijn de jaarlijkse Pinksterfeesten. Aangezien er in de kern Leek meerdere grote bronnen van geluidshinder te vinden zijn tijdens deze festiviteiten is het moeilijk in te schatten hoeveel 'Het Podium' exact bijdraagt aan de totale geluidshinder. De Pinksterfeesten vormen een belangrijk jaarlijks evenement in de gemeente Leek dat in zijn geheel veel geluid produceert. De mate van hinder is hierdoor lastig te bepalen.

Zoals op de vorige bladzijde beschreven vinden er verder uitsluitend kleinschalige evenementen plaats met een geringe geluidsproductie. Hinder door eventuele geluidsproducerende activiteiten worden via een Activiteitenbesluit (voor zover er sprake is van een inrichting, bijvoorbeeld De Borg Nienoord) dan wel de APV of het Evenementenbeleid ingeperkt.

Risico's

Er is niet voorzien in een groter aantal parkeerplaatsen. De verkeersveiligheid zal daardoor niet verslechteren. Het risico op ongevallen zal niet groter worden dan de huidige situatie. Het vormt hiermee geen bijzonder aandachtspunt.

Het aantal bezoekers aan het landgoed neemt wel toe. Dit kan op bepaalde momenten (bijvoorbeeld tijdens een evenement) tijdelijk leiden tot een grotere verkeersdruk in de directe omgeving van het landgoed. Dit levert in de huidige situatie echter geen problemen op.

De voorgenomen wijziging ten behoeve van recreatieve ontwikkelingen leidt niet tot risico's in het kader van de externe veiligheid en vormt hierdoor geen bijzonder aandachtspunt.

Beoordeling "kenmerken van de activiteit"

Geconcludeerd wordt dat de kenmerken van het voornemen geen bijzondere omstandigheden opleveren, waardoor belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu kunnen worden verwacht.

De uitbreiding van het familiepark, de uitbreiding van de activiteiten bij de Borg kunnen leiden tot een toename van het aantal bezoekers. Dit bezoek is duidelijk gericht op deze recreatieve locaties. De druk op de verschillende waarden van het landgoed neemt hierdoor niet toe. De uitbreiding van de camping zal een, relatief geringe, toename van het gebruik van het landgoed door wandelaars en fietsers betekenen.

5 Plaats van de activiteit

Voor de beoordeling op dit criterium zijn de volgende aandachtspunten van belang:

Aandachtspunten

- bestaand bodemgebruik
 - relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied
 - opnamevermogen van het natuurlijk milieu, met speciale aandacht voor "gevoelige gebieden"
-

Bestaand bodemgebruik

De percelen die een recreatieve bestemming krijgen hebben nu vooral een gecombineerde functie. De percelen bestaan met name uit weiland met een kleinschalig agrarisch gebruik. Hiernaast zijn de percelen nadrukkelijk onderdeel van het landgoed. Ze dragen bij aan het landschappelijke en cultuurhistorische karakter van het landgoed Nienoord.

Landschap van Nienoord

Het landgoed Nienoord ligt aan de rand van Leek en maakt onderdeel uit van het Groninger Westerkwartier. Het dateert uit de 16e eeuw en maakt deel uit van een bijzonder historisch en cultureel erfgoed. Het landschap is eeuwen geleden aangelegd in de buurt van een groot veengebied dat zich uitstrekt van Drenthe tot Friesland en kenmerkt zich heden ten dage door haar zeer gevarieerde coulisselandschap met wisselende halfopen gebieden, bossages, openbare plekken en parken, houtsingels en houtwallen en een beperkt aantal waterpartijen. Het landgoed ligt in de directe nabijheid van het Leekstermeer en is met zijn bossen en karakteristieke weidelandschappen zeer geschikt voor het maken van wandelingen of fietstochten.

Zoals in het bovenstaande kader aangegeven heeft het landgoed een duidelijk recreatieve functie. De percelen ten noorden van het familiepark hebben een parkachtige karakter. Verschillende wandel- en fietspaden doorkruisen hier de percelen. De rechte lijnen van het coulisselandschap wordt hier enigszins doorbroken. Het karakteristieke landschap is echter nog goed terug te vinden.

De mogelijke effecten van de voorgenomen wijziging van het bestemmingsplan wordt nader besproken onder 'gevoelige gebieden'.

Natuurlijke hulpbronnen

Er wordt verwezen naar het vorige hoofdstuk. Het vormt geen bijzonder aandachtspunt.

Gevoelige gebieden

Hieronder is een overzicht gegeven van gevoelige gebieden, zoals bedoeld in het kader van de m.e.r. -beoordelingsplicht (gebaseerd op: Handreiking voor de m.e.r.-beoordelingsplicht, Min. VROM. 1999).

Type gebied
Wetlands (op basis van Conventie van Ramsar)
Kustgebieden
Archeologisch erfgoed
Speciale(ecologische) beschermingszones (Natura 2000, vallend onder de Natuurbeschermingswet)
Ecologische Hoofdstructuur
Waardevolle Cultuurlandschappen
Nationaal Park
Landgoed (vallend onder de Natuurschoonwet)
Waardevol stads- en dorpsgezicht
Historische buitenplaatsen (aangewezen in streek en/of bestemmingsplan)
Beschermde natuurmonumenten
Bosgebied (Vallend onder de Boswet)
Bodembeschermingsgebied
Grondwaterbeschermingsgebied
Aardkundig beschermd gebied
Stiltegebied
Gebieden met hoge bevolkingdichtheid

Het landgoed Nienoord is een gevoelig gebied zoals bedoelt in het Besluit milieueffectrapportage, 1994. Gevoelig gebied wordt hierin onder andere gedefinieerd als;

" een gebied met behoud en herstel van de bestaande landschapskwaliteit, zoals dat gebied is vastgelegd in een geldend bestemmingsplan of, bij het ontbreken daarvan, in een geldend streekplan, of, bij het ontbreken daarvan, zoals dat gebied voorkomt op de kaart Landschap, behorend bij deel 4 van het Structuurschema Groene Ruimte"

In het vigerende bestemmingsplan heeft het landgoed een hoofdbestemming "Landgoed". In de voorschriften wordt deze bestemming omschreven als;

"De als zodanig op de plankaart aangegeven gronden zijn bestemd voor: beheer, onderhoud en herstel van ter plaatse aanwezige cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden van het landgoed"

Hiermee is het Landgoed Nienoord aan te wijzen als 'gevoelig gebied'.

Voor deze m.e.r. beoordeling zijn verschillende gebieden relevant:

- Natura 2000 gebied, Leekstermeer (Vogelrichtlijngebied)
- Provinciaal Ecologische Hoofdstructuur
- Cultuurlandschap /Landgoed
- Archeologisch erfgoed

Hieronder wordt nader ingegaan op deze gevoelige gebieden.

Natura 2000 gebied, Leekstermeer (Vogelrichtlijngebied)

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 moet bij ruimtelijke ontwikkelingen in of nabij een Natura 2000-gebied rekening gehouden worden met de effecten hiervan op de soorten op basis waarvan dit gebied is aangewezen, de zogenaamde kwalificerende soorten. Het Vogelrichtlijngebied Leekstermeer beslaat circa 1557 hectare en vormt een gradiëntrijk overgangsgebied van Drents plateau naar laagveen. Het gebied wordt gekenmerkt door een open veenweidelandschap met aan de westzijde gelegen het Leekstermeer. Langs het meer bevinden zich plaatselijk brede rietkragen en ten noorden en ten westen van het meer liggen enkele verlande petgaten, waaronder de Lettelberter Petten, en enkele houtwallen. Meer dan de helft van het gebied bestaat uit (voormalige) cultuurgraslanden.

Instandhoudingsdoelstellingen Leekstermeer

Instandhoudingsdoelstellingen: Per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een (Natura 2000) gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

Broedvogels:

Porseleinhoen

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 paren.

Toelichting: De porseleinhoen is een zeer schaarse broedvogel waarvan in 1997 2 paren werden vastgesteld. Verder zijn er geen inventarisatiegegevens voorhanden. Het gewenste aantal paren heeft betrekking op gunstige jaren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op dit, relatief hoge, niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Drents-Groningse grensgebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Kwartelkoning

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.

Toelichting: De kwartelkoning is een zeer schaarse, niet jaarlijks voorkomende broedvogel met maximaal 20 paren in het landelijke topjaar 1998; in de periode 1999-2003 was de soort aanwezig met 1-6 paren. Van oorsprong is de kwartelkoning een reguliere broedvogel van het laagveen weidegebied. Gezien de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Drents-Groningse grensgebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Rietzanger

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.

Toelichting: De rietzanger is van oudsher een schaarse broedvogel die sterk kan profiteren van de voorgenomen natuurontwikkeling. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatie omvang, is behoud voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Drents-Groningse grensgebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Niet-broedvogels:

Kolgans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 640 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de kolgans o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. Aantallen zijn recent fors afgenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Brandgans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 110 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de brandgans o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. Aantallen fluctueren. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Smient

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 640 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de smient o.a. een functie als slaappleats en als foerageergebied. Er was sprake van hoge aantallen rond 1990, met daarna een afname. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Het Podium

Met de bestemming BOS met de aanduiding 'dagrecreatie' wordt in het nieuwe bestemmingsplan het gebruik van het Podium Nienoord geregeld. Het openluchttheater (Het Podium) wordt bij de Pinksterfeesten gebruikt als muziekpodium, waarbij veel geluid wordt geproduceerd. Daarnaast kunnen verspreid over het jaar kleinere culturele activiteiten plaatsvinden (zie hoofdstuk 4). Met name door de geluidsproductie tijdens de Pinksterfeesten is de vraag aan de orde, of verstoring kan optreden van vogelsoorten die zijn opgenomen bij de instandhoudingsdoelen (de doelen voor vogelsoorten) van het Leekstermeergebied. De overige evenementen op het podium zijn geen activiteiten die over een langere tijdperiode een grote geluidsproductie hebben.

In de periode waarin Pinksteren kan vallen (begin mei - begin juni) is de functie als slaappleats en foerageergebied voor de niet-broedvogels (Kolgans, Brandgans en Smient) niet aan de orde. Het gaat dus alleen om de kans op verstoring van de broedvogels Porseleinhoen, Kwartelkoning en Rietzanger. Volgens de verstoringindicator van het ministerie van LNV is van deze soorten alleen de Rietzanger gevoelig voor geluid. De broedperiode van deze soort is van april tot en met mei, dus in de periode van de Pinksterfeesten.

In 2008 (en 2007) heeft de gemeente geluidmetingen uitgevoerd tijdens het pinksterweekeind. De metingen zijn uitgevoerd bij het Podium, maar ook bij de andere podia (feesttenten) die bij de pinksterfeesten in gebruik zijn, bij de kermis en bij horecagelegenheden. Op grond van alle bronnen samen is een (fictief) broncentrum bepaald met een bronvermogen van 129 dB(A). Het bronvermogen van Podium Nienoord was bij het begin van de avond vergelijkbaar met feesttent de Tip (120 dB(A) richting publiek), maar er zijn later op de avond wel hogere niveaus (maximum 134 dB(A), in 2007 132 dB(A)) gemeten. Op basis van alle geluidbronnen samen zijn contouren vanuit het fictieve bronpunt in Leek naar de omgeving indicatief berekend (zonder rekening te houden met de afschermende werking van terreinkenmerken en bebouwing). Hiervan uitgaande kan bij de grens van het Vogelrichtlijngebied een geluidbelasting van 55 - 60 dB(A) worden verwacht. Dit is bij graslanden die deel uitmaken van het gebied. De dichtstbijzijnde rietlanden (mogelijk biotoop van de Rietzanger) liggen voor een klein deel binnen de zone met een berekende belasting van 50 -55 dB(A), en voor het overgrote deel nog verder verwijderd van de geluidsbronnen.

Als ondergrens voor de kans op verstoring van de Rietzanger kan worden uitgegaan van een belasting van 45 dB(A). Dit is een waarde die volgt uit onderzoek naar de kans op verstoring door wegen (Reijnen et al, 1997). Anders dan bij wegen, gaat het in dit geval echter om een geluidbelasting die gedurende 2 nachten (zaterdag en zondagnacht tijdens het pinksterweekeind) kan optreden, en niet om een structurele situatie. Voor de Rietzanger is de zang belangrijk als middel om het territorium aan te geven. De kans op verstoring hangt samen met deze functie van de zang. De zang vindt voornamelijk plaats in de vroege ochtend tot later op de ochtend.

De kans bestaat dat gedurende twee ochtenden tijdens het broedseizoen een iets hogere geluidbelasting optreedt dan het "normale" achtergrondniveau. Deze geluidbelasting zou een of enkele uren (mede afhankelijk van het tijdstip in het jaar waarop Pinksteren valt:

de vroege ochtend valt eind mei duidelijk vroeger dan begin mei) op twee dagen de effectiviteit van de zang als middel voor territoriumbepaling kunnen beïnvloeden. Vanwege het incidentele karakter van deze beïnvloeding wordt hiervan geen invloed op de territoriumkeuze van de Rietzanger verwacht.

De overige mogelijke culturele activiteiten / evenementen op Het Podium zijn kleinschaliger van aard, zonder aanzienlijke geluidsproductie.

Overige activiteiten op het landgoed

De grens van het Vogelrichtlijngebied ligt op een afstand van minimaal ca 1,5 km van Leek en is vanuit Leek alleen via een fietspad en over water direct bereikbaar. Om deze reden en omdat de toename van bezoekers gericht is op recreatieve activiteiten binnen het landgoed zelf worden er geen effecten verwacht op het Natura 2000 gebied.

Figuur 5: Natura 2000 gebied Leekstermeer (in geel)

Provinciaal Ecologische Hoofdstructuur

Verschillende percelen binnen het landgoed Nienoord zijn door de provincie Groningen aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De gemeente Leek is hierover met de provincie in discussie. 'Het Podium' (openluchttheater) ligt binnen een bosgebied dat is voorgesteld als onderdeel van de EHS. Hiernaast zijn delen van de huidige camping ook voorgesteld als onderdeel van de EHS.

Het Podium

In het plan-MER voor het buitengebied zijn de mogelijke effecten van activiteiten op het Podium onderzocht.

De aangewezen percelen zijn bosgebieden. Diverse zangvogelsoorten en mezen die in deze bossen (kunnen) voorkomen, zijn gevoelig voor geluid, omdat de zang dient als middel om het territorium af te bakenen en soms ook omdat het dient om vrouwtjes aan te trekken. Vanwege het incidentele karakter, worden van de Pinksterfeesten echter geen aanmerkelijke effecten verwacht.

Het gebruik van Nienoord voor wandelen, fietsen en dergelijke kan wel een verstorende werking hebben. Het effect is mede afhankelijk van het gedrag van de bezoekers, van belang is bijvoorbeeld dat bezoekers op de paden blijven. De bezoekers van de Pinksterfeesten zijn niet specifiek gericht op het bezoek van het landgoed, dat geldt ook voor de andere (kleine) evenementen die mogelijk gehouden worden. Daarom kan geconcludeerd worden dat de voorgenomen bestemming van Het Podium op zich (vrijwel) geen effect zal hebben op de broedvogelbevolking van het gebied dat binnen de EHS valt.

Uitbreiding camping

De groenstructuren van de bestaande camping en op de grens met de uitbreiding zijn ook voorgesteld als onderdeel van de EHS. Deze groenstroken zijn van belang voor vogels en kleine zoogdieren.

Het aantal staanplaatsen voor tenten en caravans zal naar alle waarschijnlijkheid in de toekomst toenemen. Bij de (her) inrichting van het campingterrein zal zorgvuldig met de genoemde groenstroken moeten worden omgegaan. Het gaat met name om de aanleg van nieuwe staanplaatsen en verbindingen tussen de bestaande camping en de nieuwe percelen. Bij een enkele doorgang tussen bestaande camping en de uitbreiding (doorsnijding van één van de voorgestelde stroken EHS) zal het effect zeer gering zijn.

Door de uitbreiding zal het gebruik van het landgoed door wandelaars en fietsers naar alle waarschijnlijkheid iets toenemen. Deze toename is in verhouding tot het bestaande gebruik zeer gering. De druk op EHS gebieden (bijvoorbeeld het betreden van bosgebieden) zal nauwelijks toenemen.

Uitbreiding familiepark

De toename van bezoekers ten gevolge van de uitbreiding van het familiepark zal niet leiden tot een grotere druk op gebieden die zijn aangewezen als EHS. De bezoekers zijn met name gericht op het park waardoor een grotere druk op EHS gebieden niet wordt verwacht.

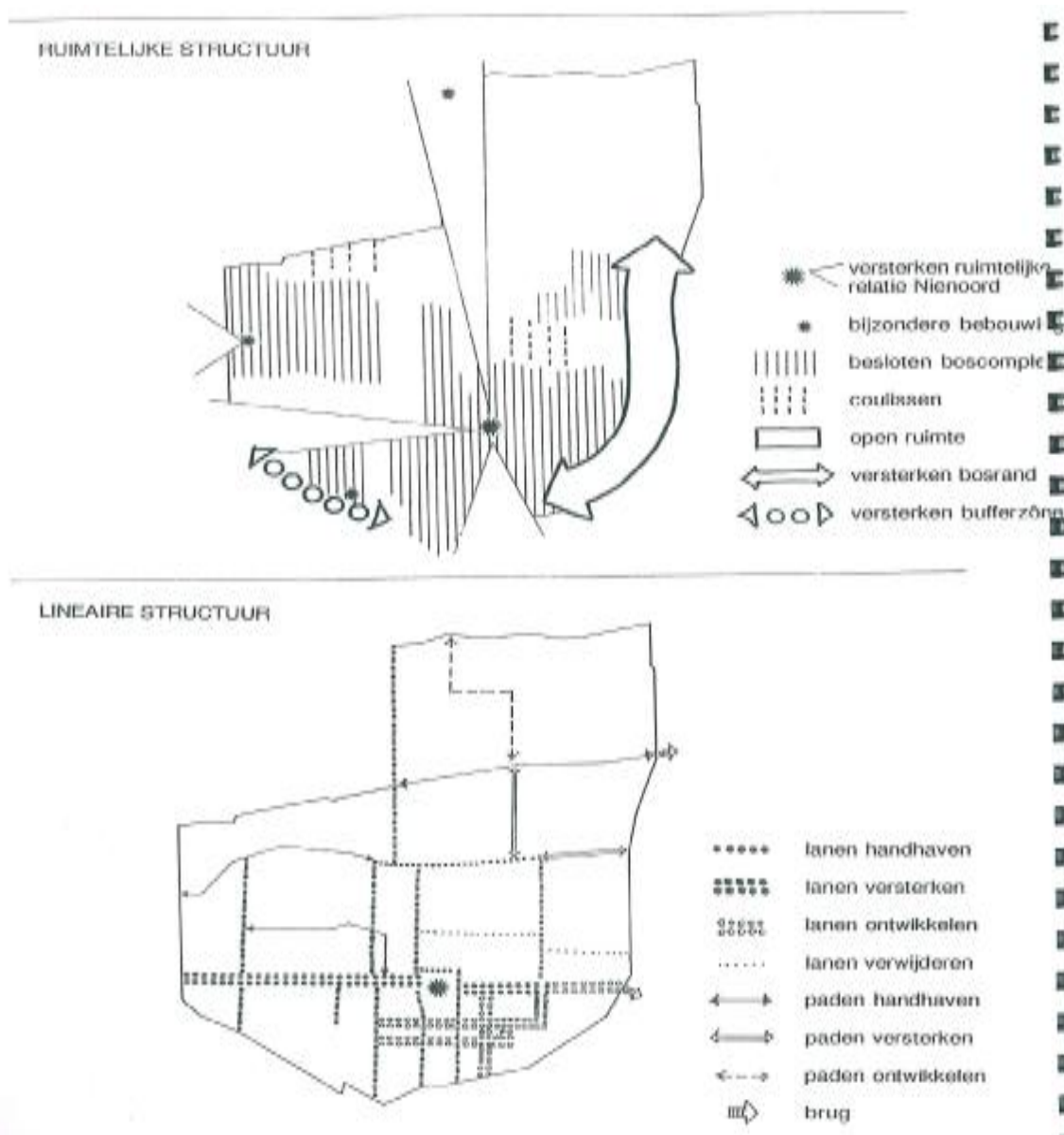

Figuur 6: Landgoed Nienoord en EHS, in het groen aangegeven is de EHS

Nienoord als Cultuurlandschap/Landgoed

Zoals vermeld onder 'bestaand bodemgebruik' in het begin van dit hoofdstuk kenmerkt het landgoed zich door hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarden. De recreatieve ontwikkelingen en activiteiten die door de wijziging van het bestemmingsplan mogelijk worden zullen goed in het landschap moeten worden ingepast. De percelen die in het voornemen gewijzigd zullen worden zijn allen open gebieden binnen het landgoed (afgezien van Het Podium). De karakteristieke lanen- en singelstructuur is zeer goed zichtbaar. Een verdichting van de open gebieden zal leiden tot een verlies van landschappelijke waarde van het landgoed.

In het Minilandschapsbeleidsplan zijn verschillende lanen aangegeven met de aanduiding 'lanen handhaven' (zie figuur 7, hieronder). Deze lanen worden in het nieuwe bestemmingsplan bestemd als 'BOS'. Het Minilandschapsbeleidsplan is gebruikt als input voor de Toekomstvisie Nienoord.

Figuur 7: Ontwikkelingsvisie Landgoed Nienoord. Bron: Minilandschapsbeleidsplan Nienoord

Uitbreiding van de camping

De uitbreiding van de camping kan mogelijk gepaard gaan met het aanleggen van groenstructuren. De inrichting van de camping met vaste- en toeristenstandplaatsen zal leiden tot verdichting van open gebied. Aangezien de camping aan de westgrens van het landgoed ligt is het effect op het landschap als geheel gering. De percelen die in aanmerking komen voor de uitbreiding liggen niet in het centrale deel van het landgoed. Dit betekent dat het landschappelijke beeld minder wordt aangetast. De inrichting van de directe omgeving (de bestaande camping) sluit goed aan bij de voorgenomen activiteit op de nu aangewezen percelen.

De te handhaven lanen zoals weergegeven op figuur 7 blijven behouden. De uitbreiding van de camping zal deze kenmerkende structuren niet aantasten. Daarbij komt dat er bij de Burchtlaan een bufferstrook van 35 meter open zal worden gehouden. Hierdoor zullen het karakter en de belevingswaarde van de laan in stand worden gehouden.

Uitbreiding van het familiepark

Bij het aanwijzen van de percelen voor een beoogde uitbreiding van het familiepark is reeds rekening gehouden met de lanenstructuur op het landgoed. Het bestemmingsplan is namelijk een uitwerking van de Toekomstvisie Nienoord. Als uitgangspunt voor deze visie heeft o.a. het Minilandschapsbeleidsplan gediend. De te handhaven lanen zoals aangegeven in figuur 7 (Minilandschapsbeleidsplan) worden niet doorkruist. Hiermee wordt deze kenmerkende structuur van het landgoed niet aangetast. De percelen worden in het Minilandschapsbeleidsplan aangegeven als gebied met potentiële recreatieve waarde (zie figuur 8, hieronder).

Voor de beoogde percelen van de uitbreiding wordt in het nieuwe bestemmingsplan het mogelijke gebruik geregeld. Er wordt beschreven dat de gronden bestemd zijn voor een kinderboerderij, miniatuurstoomtreinbaan, modelspoorbaan, speeltuin, overdekte speelhal en daarmee gelijk te stellen overige recreatieve voorzieningen.

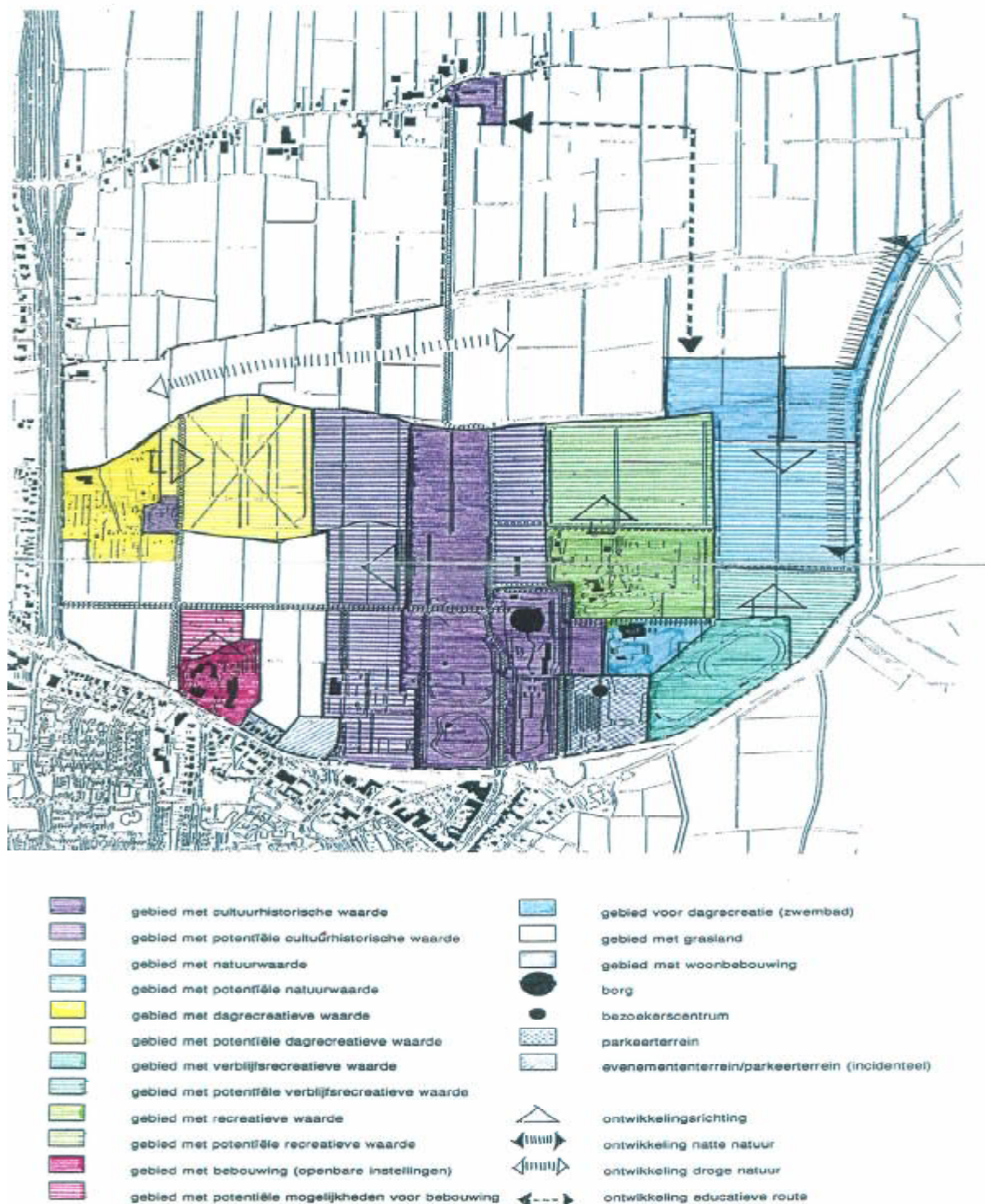
De uitbreiding van het park met bovenstaande attracties kan leiden tot een verdichting van deze percelen. In het Minilandschapsbeleidsplan wordt aangegeven dat de open gebieden aan de noordzijde van het landgoed bijdragen aan de belevingswaarde van het landgoed. Door deze gebieden open te houden blijft de relatie van het landgoed met zijn directe omgeving gewaarborgd.

In het nieuwe bestemmingsplan wordt de 'Andere bouw-werkenregeling' gedifferentieerd naar 10 meter (in het vigerende bestemmingsplan is dit nog 2,5 meter, terwijl er in de huidige situatie reeds hogere speeltoestellen op het familiepark zijn gesitueerd).

Door een verruiming van deze regeling kan verwacht worden dat 3,75 hectare van het landgoed verder wordt verdicht. De belevingswaarde van het landgoed wordt hierdoor lokaal minder.

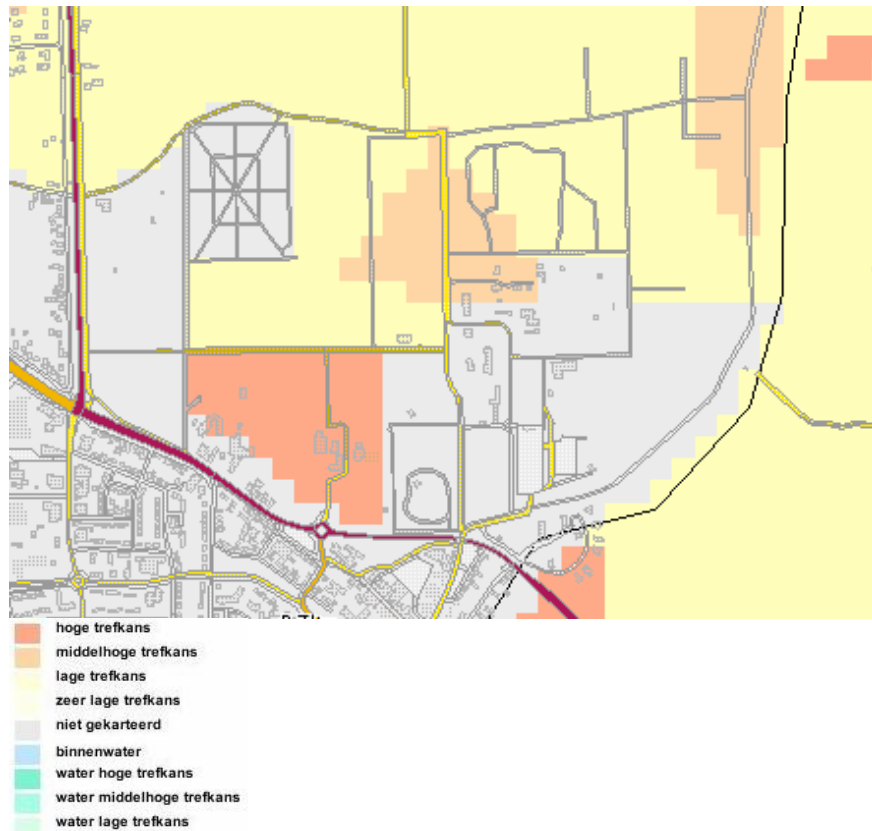
Uitbreiding van de bebouwing op het familiepark is alleen mogelijk als hier een ontheffing voor is verleend. Toekomstige plannen worden op dat moment getoetst aan milieutechnische voorwaarden, landschappelijke en natuurlijke waarden en de verkeerssituatie (parkeren). De verdichting van het landschap is een belangrijk punt van aandacht.

Figuur 8: Ontwikkelingsvisie landgoed Nienoord. Bron: Minilandschapsbeleidsplan landgoed Nienoord

Archeologisch erfgoed

Mede op grond van het Europees Verdrag van Malta, dat door Nederland in januari 1992 werd geratificeerd, dienen archeologische waarden als onvervangbaar onderdeel van het culturele erfgoed te worden meegenomen en te worden ontzien bij de ontwikkeling en besluitvorming van ruimtelijke plannen. Daarom is bij ruimtelijke plannen aandacht nodig voor het archeologisch bodemarchief. Mocht bescherming onvoldoende mogelijk zijn dan dient, volgens het genoemde verdrag, de informatie te worden onttrokken aan de bodem via archeologisch onderzoek (i.e. een opgraving).

Figuur 9: Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW). Bron; www.kich.nl

De aanwezigheid van middelhoge tot hoge archeologische waarden op de percelen die in aanmerking komen voor de wijziging van het bestemmingsplan kan niet worden uitgesloten. De meeste toegestane activiteiten op deze percelen zullen niet leiden tot een versterking van de bodem. Dit geldt echter niet voor:

Uitbreiding dagrecreatie nabij het familiepark

Deze percelen liggen in of nabij gebieden met een middelhoge trefkans op archeologische waarden.

Uitbreiding verblijfsrecreatie, camping

Bij de uitbreiding van de camping en de realisatie van de horecavoorziening op de camping worden bodemverstorende werkzaamheden niet uitgesloten. Deze terrein zijn volgens de IKAW 'niet gekarteerd'. De kans op archeologische waarden is klein.

Beoordeling "plaats van de activiteit"

Geconcludeerd wordt dat het criterium "plaats van de activiteit" geen bijzondere omstandigheden oplevert, waardoor belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu kunnen worden verwacht. Een aandachtspunt hierbij vormt de toekomstige uitbreiding van het familiepark. Hier kan lokaal een landschappelijk effect optreden door verdichting van het landschap door toekomstige activiteiten.

Archeologische waarden verdienen bij nadere uitwerking wel aandacht maar vormen geen bijzonder aandachtspunt in het kader van de m.e.r.-beoordelingsplicht.

6 Kenmerken van het potentiële effect

Voor de beoordeling op dit criterium zijn de volgende aandachtspunten van belang:

Aandachtspunten

- het bereik van het effect
 - grensoverschrijdend karakter
 - orde van grootte en complexiteit van het effect
 - waarschijnlijkheid van het effect
 - duur, frequentie en omkeerbaarheid van het effect
-

Hieronder wordt voor verschillende milieuaspecten ingegaan op de vraag of er, gelet op de genoemde aandachtspunten, belangrijke nadelige gevolgen kunnen worden verwacht.

Bodem en grondwater

In het gebied komen geen bodems met een bijzondere waarde voor en het gebied is niet van belang voor grondwaterwinning.

Voor de inrichting van de verschillende percelen is ophoging niet nodig. Omdat er geen waardevolle bodems aanwezig zijn, worden hiervan geen belangrijke negatieve effecten verwacht.

Oppervlaktewater

Het huidige oppervlaktewatersysteem blijft gehandhaafd. Invloed op de omgeving - bijvoorbeeld door versnelde afvoer - wordt voorkomen. Alleen de uitbreiding van het attractiepark kan leiden tot een vergroting van het verhard oppervlak. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid niet leiden tot ongewenste situaties.

Het watersysteem is nu ook reeds gericht op een goede waterkwaliteit. Daartoe wordt gezorgd voor voldoende circulatie (zonder doodlopende sloten) en natuurvriendelijke oevers, die door hun zuiverende werking ook kunnen bijdragen aan de waterkwaliteit.

Gelet op deze uitgangspunten worden geen belangrijke effecten op het oppervlaktewater verwacht.

Leefmilieu voor de mens, inclusief externe veiligheid

Zoals in hoofdstuk 4 aangegeven worden er geen aandachtspunten verwacht aangaande geluid, verkeersveiligheid en externe veiligheid.

Flora en fauna

In het voorgaande hoofdstuk is uitgebreid op de natuurwaarden binnen en in de directe omgeving van landgoed ingegaan. De wijziging van het bestemmingsplan leidt vrijwel niet tot een grotere druk op natuurwaarden dan in de huidige situatie. Hiernaast worden er ook geen effecten verwacht op het Natura 2000 gebied Leekstermeer.

Landschap, archeologie en cultuurhistorie

Zoals in het voorgaande hoofdstuk besproken is de toekomstige uitbreiding van het familiepark een punt van aandacht. Het verdichten van open gebied en de verruiming van de 'Andere bouw-werkenregeling' kan lokaal leiden tot een vermindering van de belevingswaarde van het landgoed.

In het voorgaande hoofdstuk is reeds informatie gegeven over te verwachten archeologische waarden.

Beoordeling "kenmerken van het potentiële effect"

De mogelijke uitbreiding van het familiepark kan lokaal leiden tot verdichting van het landschap in combinatie met de verruiming van de bouw-werkenregeling kan dat lokaal leiden tot een vermindering van de belevingswaarde van het landgoed. Bij nadere uitwerking is aandacht hiervoor nodig. Aangezien de uitbreiding van het familiepark alleen mogelijk is na verlening van een ontheffing dienen concrete plannen op dat moment getoetst te worden aan de landschappelijke waarden van het landgoed.

In het kader van deze m.e.r. beoordeling kan geconcludeerd worden dat het criterium "kenmerken van het potentiële effect" geen bijzondere omstandigheden oplevert, waardoor belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu kunnen worden verwacht.

7 Slotconclusie

De uitvoering van de m.e.r.-beoordelingsplicht houdt in dat het bevoegd gezag (in dit geval de gemeente Leek) moet beoordelen of er, gelet op de specifieke kenmerken van de aangevraagde activiteit, wel of geen milieueffectrapportage (m.e.r.) nodig is. De gemeente moet beoordelen of er vanwege de bijzondere omstandigheden waaronder het plan wordt ondernomen, belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen optreden (zie art. 7.2, lid 1.b en 7.8a t/m 7.8e van de Wet milieubeheer). In het voorgaande is de wijziging van het bestemmingsplan ter bevordering van de recreatieve mogelijkheden en de legalisatie van bestaande recreatieve activiteiten op het landgoed Nienoord getoetst aan de criteria die in dit verband (mede op grond van de Europese richtlijn milieueffectbeoordeling) van belang zijn.

De ontwikkelingsmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt, houden rekening met de belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische structuren op het landgoed. De wijziging van het bestemmingsplan volgt grotendeels de visie zoals deze is vastgelegd in het Minilandschapsbeleidsplan en de Toekomstvisie Landgoed Nienoord (het landschapsbeleidsplan vormde voor de toekomstvisie één van de uitgangspunten). Zowel het Minilandschapsbeleidsplan als de Toekomstvisie zijn gericht op behoud en versterken van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het landgoed.

In de voorgaande hoofdstukken zijn de voorgenomen ontwikkelingsmogelijkheden beoordeelt op de criteria:

- Kenmerken van de activiteit
- Plaats van de activiteit
- Kenmerken van het potentiële effect

Geconcludeerd is dat er geen belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu worden verwacht. De wijziging van het bestemmingsplan ter bevordering van recreatieve mogelijkheden en voor de legalisatie van bestaande recreatieve activiteiten zal geen bijzondere omstandigheden met zich mee zal brengen, zoals bedoeld in artikel 7.8d (en 7.8b, lid 4) van de Wet milieubeheer. Er is dus wat dit betreft geen reden voor het doorlopen van een Besluit-m.e.r. procedure.

MER-Aanvulling, deel 2: Ammoniakproblematiek Bakkeveense Duinen

projectnr. 179214
versie 2
15 januari 2009

Opdrachtgever

Gemeente Marum e.a.

datum vrijgave	beschrijving versie 2	goedkeuring	vrijgave
15 jan. 2009	Definitief	J. van Belle	J. van Belle

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	4
2	Verzgingsgevoelige habitattypen en huidige stikstofbelasting	6
2.1	Habitattypen in de Bakkeveense Duinen	6
2.2	Huidige stikstofbelasting	7
3	Berekeningswijze en resultaten scenario 1 en 2	9
3.1	Berekeningswijze en uitgangspunten	9
3.2	Resultaten	9
4	Conclusies	11

1 Inleiding

In dit onderdeel wordt ingegaan op de bijdrage van de agrarische bedrijven in de gemeenten Leek en Marum op de ammoniakbelasting van het Natura 2000 gebied de Bakkeveense Duinen. Dit is gedaan om de vraag te kunnen beantwoorden, of het ruimtelijk beleid van beide gemeenten dat vorm krijgt in het Bestemmingsplan Buitengebied, kan bijdragen aan een vermindering van de stikstofbelasting van dit natuurgebied.¹

Om deze vraag te kunnen beantwoorden is een berekening gemaakt van de gezamenlijke bijdrage van de meest nabijgelegen bedrijven op twee punten in het gebied. De punten liggen aan de grens van de meest gevoelige habitattypen en zijn zo gekozen dat ze op zo kort mogelijke afstand van één van de bedrijven die in de berekening zijn meegenomen, liggen. Omdat de invloed van een bedrijf op de depositie sterk afneemt met de afstand, is voor de bepaling van depositiepunten die zijn doorgerekend, het meest dichtbij gelegen bedrijf (gezien vanuit de ligging van het betreffende habitatype) als uitgangspunt genomen.

Bij de berekening zijn de tien meest nabijgelegen bedrijven in acht genomen, dit zijn zeven melkrundveehouderijbedrijven en drie intensieve veehouderijbedrijven. De melkveehouderijbedrijven vallen onder het Besluit landbouw milieubeheer. Voor deze bedrijven geldt in het kader van de Wet milieubeheer een meldingsplicht, maar is geen milieuvergunning nodig. Blijkens informatie van de gemeenten Leek en Marum hebben alle melkrundveehouderijbedrijven minder dan 100 stuks melkvee, met bijbehorend rundvee. Op grond van de geldende milieuregelgeving kunnen ze onder het regime van de meldingsplicht (dus zonder milieuvergunning) uitbreiden tot een omvang van 200 stuks melkvee en bijbehorend jongvee (140 stuks). Drie van de bedrijven zijn intensieve veehouderijbedrijven: een bedrijf met vleeskalveren en twee bedrijven met varkens. Deze bedrijven hebben een milieuvergunning en zullen zonder een nieuwe milieuvergunning niet kunnen uitbreiden. De bedrijven liggen in een zone tot ruim 1 km van de verzuringsgevoelige habitattypen in de Bakkeveense Duinen.

Er is uitgegaan van twee scenario's:

1. scenario 1: voor de melkrundveehouderijbedrijven is uitgegaan van een veebezetting met 100 stuks melkvee en 70 stuks jongvee en een standaard staltype (traditionele ligboxenstal). Dit representeert de feitelijke situatie, aangevuld met beperkte groeimogelijkheden voor de melkrundveehouderijbedrijven. Voor de (vergunningplichtige) intensieve veehouderijbedrijven is geen rekening gehouden met toename van de emissie. Dit wordt hieronder toegelicht;
2. scenario 2: uitbreiding van de veehouderijbedrijven tot de grens van de meldingsplicht, dit is tot 200 stuks melkrundvee en 140 stuks jongvee. Voor de

1. ¹ In het plan-MER is reeds betoogd dat de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan niet zullen leiden tot negatieve effecten door ammoniakdepositie. Gegeven de regelgeving op grond van de natuurbeschermingswet en de jurisprudentie is er feitelijk sprake van "stand still" wat dit betreft. Mede om deze reden is voor het bestemmingsplan een "passende beoordeling" vanwege de mogelijke invloed van de landbouw met de Bakkeveense Duinen niet nodig. De voorliggende notitie heeft een positieve insteek: de vraag is, of het mogelijk is om bij te dragen aan het verminderen van de milieubelasting, teneinde de ontwikkeling van de natuurdoelen te bevorderen.

(vergunningplichtige) intensieve veehouderijbedrijven is ook in dit scenario uitgegaan van de huidige situatie.

Bij intensieve bedrijven kunnen in het kader van het milieuspoor aanvullende eisen worden gesteld om toename van de emissie van ammoniak tegen te gaan. In het algemeen zal met behulp van technische middelen voorkomen kunnen worden, dat bij uitbreiding de ammoniakemissie toeneemt. Ondanks het stand still beginsel (dat gegeven de huidige jurisprudentie de praktijk is nabij overbelaste Natura 2000 -gebieden) zijn er voor deze bedrijven (ook bij gelijkblijvende emissie) dus wel uitbreidingsmogelijkheden. Daarom is ervoor gekozen om voor deze bedrijven zowel in scenario 1 als in scenario 2 uit te gaan van de huidige emissie. De gemeente heeft vanuit het milieuvergunningsspoor niet direct grip heeft op de uitbreidingsmogelijkheden van de melkrundveehouderij-bedrijven en voor deze bedrijven zijn vaak geen gangbare emissiebeperkende stallen of maatregelen beschikbaar. Daarom is - hoewel ook hiervoor op grond van de Natuurbeschermingswet voor ammoniakemissie het "stand still" beginsel zal gelden - voor de rundveehouderijbedrijven in scenario 2 wel uitgegaan van uitbreiding, en wel de maximale ruimte binnen het stelsel van meldingsplicht (Besluit landbouw milieubeheer). Het scenario waarbij alle bedrijven uitbreiden tot 200 melkkoeien is naar verwachting niet erg realistisch (de hoeveelheid grond binnen werkbare afstanden zal beperkingen kunnen opleggen), maar dient uitsluitend als "worst case" om de mogelijke gevolgen van toekomstige ontwikkelingen die passen binnen het voorgestelde bestemmingsplan in beeld te brengen.

In aanvulling op het voorgaande kan over de ontwikkeling van de intensieve veehouderij nog het volgende worden opgemerkt. De Provincie Groningen werkt aan een nieuw Provinciaal Omgevingsplan en een bijbehorende verordening. In het ontwerp voor beide documenten is bepaald dat de intensieve veehouderij in de provincie geen ontwikkelingsmogelijkheden krijgt. Uitgangspunt is dat bestaande bedrijven in de huidige omvang mogen blijven bestaan. Nieuwe bedrijven, die bijvoorbeeld ontstaan na een omschakeling of nieuwvestiging, zijn niet toegestaan. De verwachting is dat dit beleid ook door Provinciale Staten zal worden vastgesteld. De gemeentes volgen in het algemeen het provinciale beleid voor de intensieve veehouderij. Omdat het nog geen vastgesteld beleid is, is hier in deze aanvulling echter nog geen rekening mee gehouden.

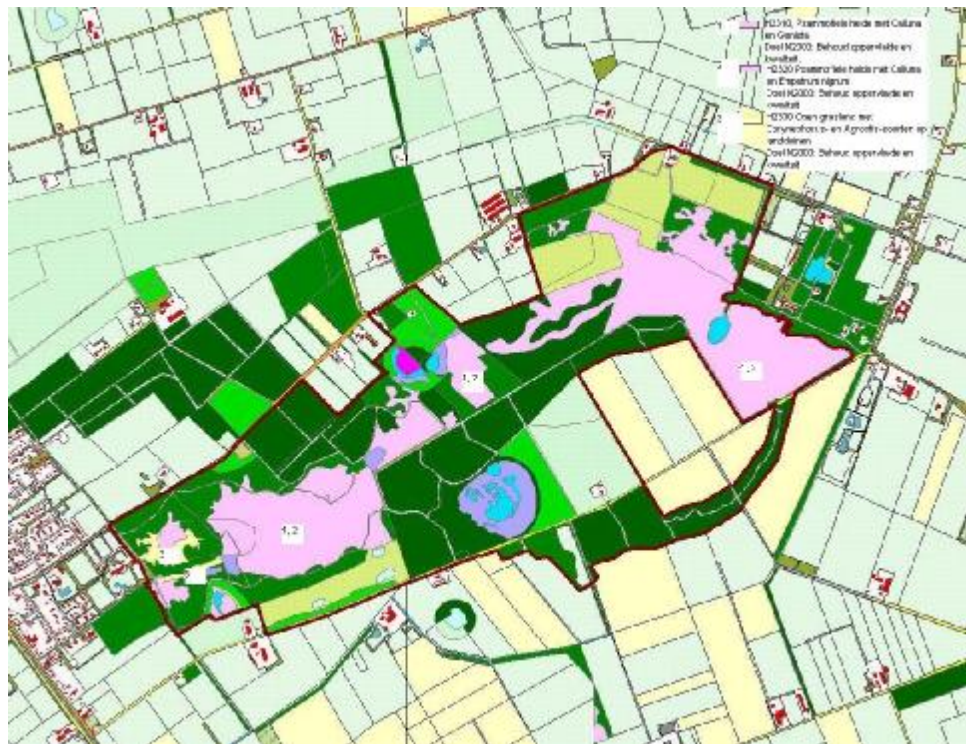
2 Verzuringsgevoelige habitattypen en huidige stikstofbelasting

2.1 Habitattypen in de Bakkeveense Duinen

De instandhoudingsdoelstelling in het kader van Natura 2000 hebben betrekking op de volgende drie habitattypen:

1. H2310: Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*. Dit vegetatietype heeft een kritische depositiewaarde van 1100 mol N/ha per jaar;
2. H2320: Psammofiele heide met *Calluna* en *Empetrum nigrum*. Dit vegetatietype heeft tevens een kritische depositiewaarde van 1100 mol N/ha per jaar;
3. H2330: Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen. Dit vegetatietype heeft een kritische depositiewaarde van 740 mol N/ha per jaar.

De provincie Friesland heeft op een kaart inzichtelijk gemaakt waar de betreffende habitattypen voorkomen.. Op onderstaande figuur is deze kaart weergegeven. De habitattypen H2310 en H2320 zijn op deze kaart samengenomen: ze komen als één complex voor.

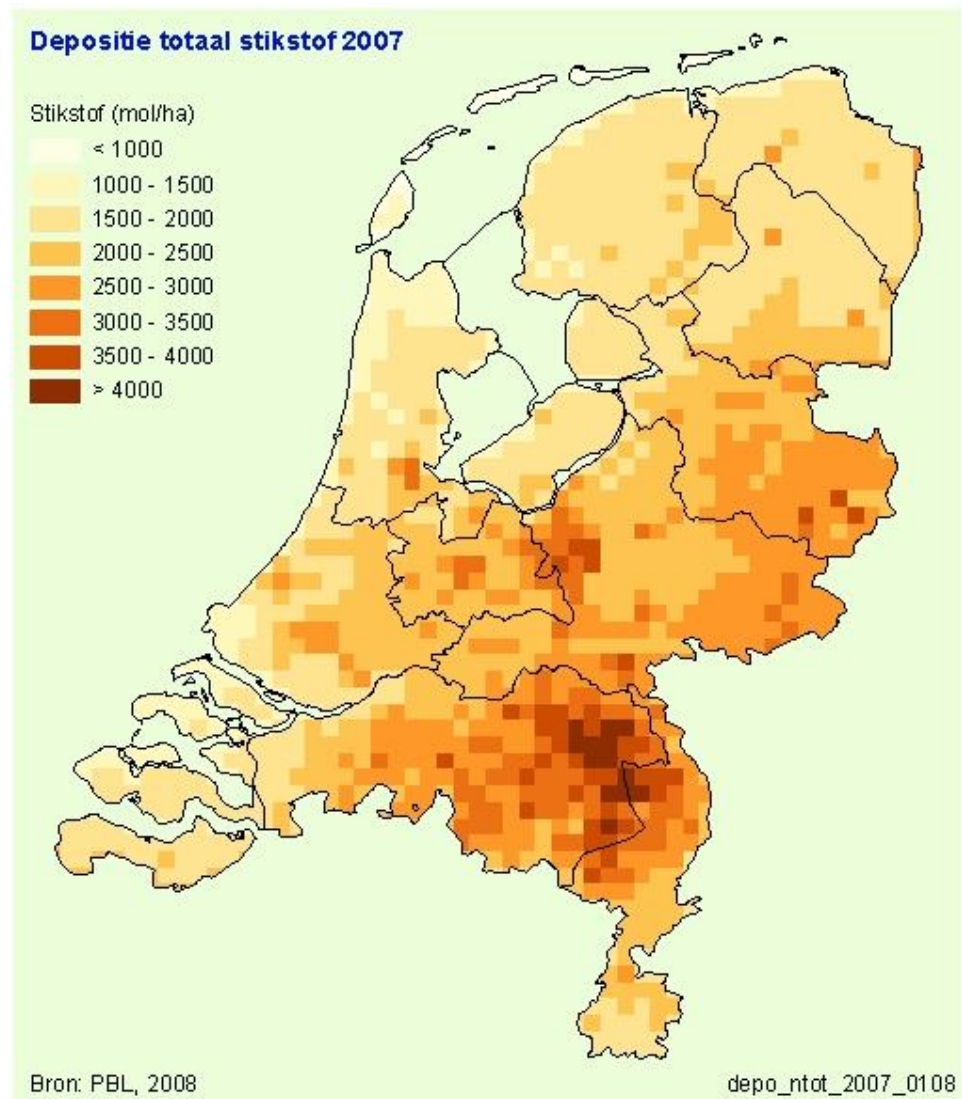

Figuur 1: Bakkeveense Duinen, ligging habitattypen waarop de instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht

De bovengenoemde kritische depositiewaarden zijn ontleend aan het rapport "Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden" (H.van Dobben en A. van Hinsberg, 2008; AlterraRapport 1654, Alterra Wageningen).

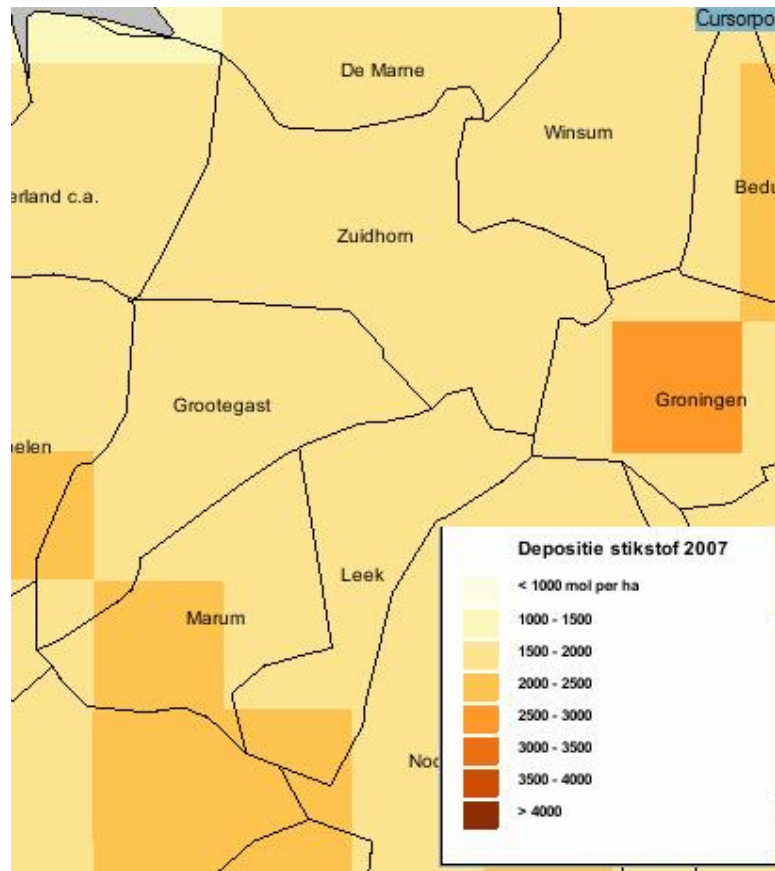
2.2 Huidige stikstofbelasting

In figuur 2 is een overzicht gegeven van de stikstofdepositie (in mol per ha per jaar) in 2007 Nederland. Hieruit blijkt dat de stikstofdepositie in het Westerkwartier zich in het algemeen bevindt in de klasse van 1500 - 2000 mol/ha per jaar. Binnen het landelijke beeld is dit relatief laag, maar voor de genoemde gevoelige habitattypen is dit aanmerkelijk boven de kritische depositiewaarden.

Figuur 2: depositie totaal stikstof in Nederland in 2007 (bron: Grootschalige Concentratiekaart Nederland, website NMP)

Op figuur 3 is "ingezoomd" op de gemeenten binnen het Westerkwartier. In de omgeving van de Bakkeveense Duinen ligt de stikstofdepositie deze in de klasse van 2000 - 2500 mol /ha per jaar. De achterliggende informatie bij de kaart geeft aan dat de depositie ter plaatse van de Bakkeveense Duinen is berekend op 2220 mol/ha in 2007. De bijdrage van ammoniak hieraan is 1580-1720 mol/ha.

3 Berekeningswijze en resultaten scenario 1 en 2

3.1 Berekeningswijze en uitgangspunten

Voor de berekening van de ammoniakdepositie bij de twee genoemde scenario's is gebruik gemaakt van AAgro-Stacks versie 1.0. Per bedrijf is een emissiepunt bepaald. Met behulp van digitale kaarten zijn hiervan de X en Y coördinaten verkregen. De overige gegevens zijn aannames op basis van ervaring en er is gebruik gemaakt van de defaultwaarde van rekenmethode V-Stacks vergunning. Op figuur 4 is (met rode stippen en een nummer) weergegeven waar de veehouderijen liggen ten opzichte van het Natura 2000-gebied.

Voor de berekening zijn 2 punten gekozen binnen de Bakkeveense Duinen waarop de ammoniakdepositie is berekend:

A: Het punt van habitattypes H2310 en H2320 dat het dichtst bij de 10 bedrijven ligt;

B: Het punt van habitatype H2330 dat het dichtst bij de 10 bedrijven ligt.

De ligging van deze 2 punten is eveneens op figuur 4 weergegeven.

3.2 Resultaten

Scenario 1

In bijlage 1 zijn de invoergegevens die gebruikt zijn bij het berekenen van scenario 1 met behulp van AAgro-Stacks weergegeven. Ook worden in deze bijlage de resultaten in tabelvorm weergegeven.

Uit deze tabel is af te lezen dat de ammoniakdepositie van de 10 bedrijven:

- op punt A (grens habitattypes H2310 en H2320) 20,68 mol N/ha per jaar bedraagt;
- op punt B (grens habitatype H2330) 7,61 mol N/ha per jaar bedraagt.

Scenario 2

In bijlage 2 zijn de invoergegevens die gebruikt zijn bij het berekenen van scenario 2 met behulp van AAgro-Stacks weergegeven. Ook worden in deze bijlage de resultaten in tabelvorm weergegeven.

Uit deze tabel is af te lezen dat de ammoniakdepositie van de 10 bedrijven:

- op punt A (grens habitattypes H2310 en H2320) 33,40 mol N/ha per jaar bedraagt;
- op punt B (grens habitatype H2330) 11,56 mol N/ha per jaar bedraagt.

Legenda

- 1: Bremerweg 32
- 2: Keuningsweg 35
- 3: Keuningsweg 37
- 4: Bremerweg 13
- 5: Bremerweg 15
- 6: Bremerweg 23
- 7: Bremerweg 25
- 8: Dwarshaspel 13
- 9: Dwarshaspel 15
- 10: Dwarshaspel 21
- A: Het punt van habitattypes H2310 en H2320 dat het dichtst bij de 10 bedrijven ligt
- B: Het punt van habitatype H2330 dat het dichtst bij de 10 bedrijven ligt

Figuur 4: ligging van de 10 bedrijven en van de twee doorerekende depositiepunten

4 Conclusies

Uit de berekeningen blijkt dat de cumulatieve belasting vanuit de 10 dichtstbij gelegen bedrijven in de gemeenten Leek en Marum in de huidige situatie (plus enige groei van de melkrundveehouderijbedrijven, scenario 1) in een ordegrootte ligt van maximaal 0,9% van de totale stikstofbelasting en van maximaal 1,3 % van de totale ammoniakbelasting. Bij een "worst case" uitgangspunt voor de toekomstige situatie (scenario 2) is deze toename resp. 1,5% en 2%. Bij vergelijking van de uitkomsten bij beide scenario's blijkt dat de mogelijke toename van de stikstofbelasting binnen het Besluit landbouw milieubeheer in een ordegrootte ligt van 0,2% van de totale stikstofbelasting van het Natura 2000-gebied.

Op grond hiervan wordt hete volgende geconcludeerd:

1. Gezien deze geringe bijdrage aan de depositie, zal een beleid van de gemeenten Leek en Marum, dat gericht is op het faciliteren van uitplaatsing van melkrundveehouderij-bedrijven slechts een zeer geringe bijdrage kunnen leveren aan het verminderen van de stikstofbelasting van de Bakkeveense Duinen. Een dergelijk beleid zal dus weinig effectief zijn.
2. Bij uitbreiding van de intensieve veehouderij of omvorming van een melkrundveehouderijbedrijf naar intensieve veehouderij kunnen maatregelen worden genomen om toename van de ammoniakemissie tegen te gaan. Dit maakt een "stand still" beleid uitvoerbaar, waarbij er wel uitbreidingsmogelijkheden aanwezig zijn. Om deze reden en vanwege de afstand van elk bedrijf tot de Bakkeveense duinen (waardoor de bijdrage aan de depositie daar relatief gering is), is er vanuit milieuoogpunt geen aanleiding voor een aanvullend ruimtelijk beleid, gericht op uitplaatsing van intensieve veehouderijbedrijven. Of hier op grond van (andere) ruimtelijke overwegingen wel aanleiding toe is, is in deze studie niet aan de orde. Bij de besluitvorming over het bestemmingsplan kan dit, indien daartoe aanleiding bestaat, uiteraard wel aan de orde komen.

Bijlage 1: invoergegevens en resultaten scenario 1

In de onderstaande tabellen worden de invoergegevens van de 10 bedrijven weergegeven zoals deze zijn ingevoerd om scenario 1 te berekenen. In scenario 1 wordt er uitgegaan dat de 7 melkrundveehouderijen 100 melk- en kalfkoeien en 70 stuks vrouwelijk rundvee houden. In de tabellen is te zien welke diertypen er aanwezig zijn, om hoeveel dieren het gaat, de emissie per dier en de totale emissie van het diertype.

Details van Emissie Punt: Bremerweg 32

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	Melk- en kalfkoeien	100	9.5	950
2	A3	Vr. jongvee tot 2 jr	70	3.9	273

Details van Emissie Punt: Keuningsweg 35

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A4.3	Vleeskalveren	837	2.5	2092.5

Details van Emissie Punt: Keuningsweg 37

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D1.2.17.1	Kraamzeugen	105	1.25	131.25
2	D1.3.12.1	guste/dragende zeugen	360	0.63	226.8
3	D1.1.15.1	gespeende biggen	1920	0.11	211.2
4	D3.2.15.1.2	opfokzeugen	96	0.53	50.88
5	D3.2.15.1.2	vleesvarkens	3720	0.53	1971.6
6	D2.4.1	dekberem	2	0.83	1.66

Details van Emissie Punt: Bremerweg 13

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	100	9.5	950
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	70	3.9	273

Details van Emissie Punt: Bremerweg 15

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	100	9.5	950
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	70	3.9	273

Details van Emissie Punt: Bremerweg 23

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	100	9.5	950
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	70	3.9	273

Details van Emissie Punt: Bremerweg 25

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	100	9.5	950
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	70	3.9	273

Details van Emissie Punt: Dwarshaspel 13

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	100	9.5	950
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	70	3.9	273

Details van Emissie Punt: Dwarshaspel 15

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D3.4.2	vleesvarkens	601	3.5	2103.5

Details van Emissie Punt: Dwarshaspel 21

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	100	9.5	950
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	70	3.9	273

De onderstaande tabel "Emissie punten" geeft tevens invoergegevens weer voor de berekening. In deze tabel zijn de x en y coördinaten, de hoogte van het emissiepunt, de gemiddelde gebouwhoogte, de diameter van het emissiepunt, de uittreesnelheid van de emissie en de totale emissie per bedrijf weergegeven.

Emissie Punten

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb. hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	Bremerweg 32	215 667	569 021	1,5	5,0	0,5	0,40	1 223
2	Keuningsweg 35	215 451	569 186	4,0	5,0	0,5	0,40	2 093
3	Keuningsweg 37	215 488	568 992	12,0	10,0	2,5	4,00	2 593
4	Bremerweg 13	216 979	568 783	1,5	5,0	0,5	0,40	1 223
5	Bremerweg 15	216 838	568 755	1,5	5,0	0,5	0,40	1 223
6	Bremerweg 23	216 383	569 182	1,5	5,0	0,5	0,40	1 223
7	Bremerweg 25	216 158	569 155	1,5	5,0	0,5	0,40	1 223
8	Dwarshaspel 13	218 067	567 983	1,5	5,0	0,5	0,40	1 223
9	Dwarshaspel 15	217 931	568 038	4,0	5,0	0,5	4,00	2 104
10	Dwarshaspel 21	217 470	568 084	1,5	5,0	0,5	0,40	1 223

De onderstaande tabel geeft de resultaten van de berekening weer. In deze tabel zijn de x en y coördinaten van de 2 locaties in de Bakkeveense Duinen terug te vinden. Daarnaast is onder het kopje "Depositie" de ammoniakdepositie in mol N/ha per jaar die plaatsvindt op de twee verschillende delen van de Bakkeveense Duinen te vinden.

Ammoniakdepositie op de Bakkeveense Duinen

Volgnummer	Naam	X coördinaat	Y coördinaat	Depositie
A	Bak. Duin 2310/2320	216 817	567 293	20,68
B	Bak. Duin 2330	214 127	566 522	7,61

Bijlage 2: invoergegevens en resultaten scenario 2

In de onderstaande tabellen worden de invoergegevens van de 10 bedrijven weergegeven zoals deze zijn ingevoerd om scenario 2 te berekenen. In scenario 2 wordt er uitgegaan dat de 7 melkrundveehouderijen 200 melk- en kalfkoeien en 140 stuks vrouwelijk rundvee houden. In de tabellen is te zien welke diertypen er aanwezig zijn, om hoeveel dieren het gaat, de emissie per dier en de totale emissie van het diertype.

Details van Emissie Punt: Bremerweg 32

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	Melk- en kalfkoeien	200	9.5	1900
2	A3	Vr. jongvee tot 2 jr	140	3.9	546

Details van Emissie Punt: Keuningsweg 35

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A4.3	Vleeskalveren	837	2.5	2092.5

Details van Emissie Punt: Keuningsweg 37

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D1.2.17.1	Kraamzeugen	105	1.25	131.25
2	D1.3.12.1	guste/dragende zeugen	360	0.63	226.8
3	D1.1.15.1	gespeende biggen	1920	0.11	211.2
4	D3.2.15.1.2	opfokzeugen	96	0.53	50.88
5	D3.2.15.1.2	vleesvarkens	3720	0.53	1971.6
6	D2.4.1	dekberem	2	0.83	1.66

Details van Emissie Punt: Bremerweg 13

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	200	9.5	1900
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	140	3.9	546

Details van Emissie Punt: Bremerweg 15

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	200	9.5	1900
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	140	3.9	546

Details van Emissie Punt: Bremerweg 23

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	200	9.5	1900
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	140	3.9	546

Details van Emissie Punt: Bremerweg 25

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	200	9.5	1900
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	140	3.9	546

Details van Emissie Punt: Dwarshaspel 13

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	200	9.5	1900
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	140	3.9	546

Details van Emissie Punt: Dwarshaspel 15

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D3.4.2	vleesvarkens	601	3.5	2103.5

Details van Emissie Punt: Dwarshaspel 21 (15)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.6.1	melk- en kalfkoeien	200	9.5	1900
2	A3	vr. jongvee tot 2jr	140	3.9	546

De onderstaande tabel "Emissie punten" geeft tevens invoergegevens weer voor de berekening. In deze tabel zijn de x en y coördinaten, de hoogte van het emissiepunt, de gemiddelde gebouwhoogte, de diameter van het emissiepunt, de uitreesnelheid van de emissie en de totale emissie per bedrijf weergegeven.

Emissie Punten

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb. hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	Bremerweg 32	215 667	569 021	1,5	5,0	0,5	0,40	2 446
2	keuningsweg 35	215 451	569 186	4,0	5,0	0,5	0,40	2 093
3	Keuningsweg 37	215 488	568 992	12,0	10,0	2,5	4,00	2 593
4	Bremerweg 13	216 979	568 783	1,5	5,0	0,5	0,40	2 446
5	Bremerweg 15	216 838	568 755	1,5	5,0	0,5	0,40	2 446
6	Bremerweg 23	216 383	569 182	1,5	5,0	0,5	0,40	2 446
7	Bremerweg 25	216 158	569 155	1,5	5,0	0,5	0,40	2 446
8	Dwarshaspel 13	218 067	567 983	1,5	5,0	0,5	0,40	2 446
9	Dwarshaspel 15	217 931	568 038	4,0	5,0	0,5	4,00	2 104
10	Dwarshaspel 21	217 470	568 084	1,5	5,0	0,5	0,40	2 446

De onderstaande tabel geeft de resultaten van de berekening weer. In deze tabel zijn de x en y coördinaten van de 2 locaties in de Bakkeveense Duinen terug te vinden. Daarnaast is onder het kopje "Depositie" de ammoniakdepositie in mol N/ha per jaar die plaatsvindt op de twee verschillende delen van de Bakkeveense Duinen te vinden.

Ammoniakdepositie op de Bakkeveense Duinen

Volgnummer	Naam	X coördinaat	Y coördinaat	Depositie
A	Bak. Duin 2310/2320	216 817	567 293	33,40
B	Bak. Duin 2330	214 127	566 522	11,56

MER aanvulling, deel 3. Woon- en leefmilieu: Luchtkwaliteit en hinder

projectnr. 179214
versie2
15 januari 2009

Opdrachtgever

datum vrijgave	beschrijving versie 2	goedkeuring	vrijgave
15 jan 2009	definitief	J. van Belle	J. van Belle

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	2
2	Huidige luchtkwaliteit en de mogelijke invloed van ontwikkelingen daarop	4
2.1	Normstelling en relevante stoffen	4
2.1.1	Wet- en regelgeving	4
2.1.2	Relatie met het bestemmingsplan Buitengebied Westerkwartier	4
2.2	Huidige luchtkwaliteit en de ontwikkeling daarvan	5
2.3	Mogelijke invloed van ontwikkelingen binnen het voorgenomen bestemmingsplan; conclusie	6
3	Mogelijke conflicten van agrarische uitbreidingsmogelijkheden met andere bestemmingen. Analyse en maatregelen	8
3.1	Analyse	8
3.2	Maatregelen en beleid in het voorgenomen bestemmingsplan	9

1 Inleiding

Ten behoeve van de besluitvorming is op de volgende punten verduidelijking gewenst:

1. Basisinformatie omtrent de luchtkwaliteit (achtergrondwaarden NO₂ en fijnstof) worden gemist. Verder is niet expliciet aannemelijk gemaakt dat het bestemmingsplan niet zal conflicteren met de regelgeving inzake de luchtkwaliteit;
2. In het voorgenomen bestemmingsplan is rekening gehouden met de kans op hinder (door geur en geluid) door agrarische bedrijven in lintbebouwing en met de relatie met natuur (zone van 250 m rond verzuringgevoelige gebieden, conform de aanwijzing in het kader van de Wet Ammoniak en Veehouderij). Dit heeft geleid tot een inperking van de uitbreidingsmogelijkheden (beperking van het bouwblok), in combinatie met de mogelijkheid om bedrijven te verplaatsen. Gevraagd is om duidelijk te maken waar (mogelijke) knelpunten zijn gesignaleerd en in acht genomen, en het gekozen beleid nader toe te lichten.

De voorliggende aanvulling gaat op deze punten in:

- in hoofdstuk 2 wordt informatie gegeven over de huidige en verwachte concentraties van stikstof en fijnstof op leefniveau in de lucht. Op basis hiervan wordt op ingegaan op de vraag, of de ontwikkelingsmogelijkheden Pasen binnen het kader dat wordt gegeven door de regelgeving inzake de luchtkwaliteit;
- in hoofdstuk 3 wordt de gevraagde toelichting gegeven inzake het beleid in het bestemmingsplan om knelpunten door ontwikkeling van agrarische bedrijven door de invloed op nabijgelegen bestemmingen (wonen in een lintbebouwing, natuurgebieden die deel uitmaken van de EHS) tegen te gaan.

2 Huidige luchtkwaliteit en de mogelijke invloed van ontwikkelingen daarop

2.1 Normstelling en relevante stoffen

2.1.1 Wet- en regelgeving

De belangrijkste wet- en regelgeving voor luchtkwaliteit is vastgelegd in Titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer, ook wel de Wet luchtkwaliteit genoemd. Deze wijziging van de Wet milieubeheer is op 15 november 2007 in werking getreden en vervangt het Besluit luchtkwaliteit 2005. Met deze wet zijn de richtlijnen voor luchtkwaliteit van de Europese Unie geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In de wet zijn grenswaarden opgenomen voor stikstofdioxide (NO_2), fijn stof (PM_{10}), zwaveldioxide (SO_2), koolmonoxide (CO), benzeen en lood, waarvan de belangrijkste zijn weergegeven in tabel 2.1.

Tabel 2.1: Grenswaarden Wet luchtkwaliteit

Stof	Grenswaarden		
	Type norm	Concentratie ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Max. aantal Overschr. per jaar
NO_2	Jaargemiddelde	40	
	Uurgemiddelde	200	18
PM_{10}	Jaargemiddelde	40	
	24-uursgemiddelde	50	35
SO_2	24-uursgemiddelde	125	3
	Uurgemiddelde	350	24
CO	8-uurgemiddelde	10.000	
Benzeen	Jaargemiddelde	5	
Lood	Jaargemiddeld	0,5	

2.1.2 Relatie met het bestemmingsplan Buitengebied Westerkwartier

Om na te gaan of het aannemelijk is dat de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan passen binnen de vigerende normen inzake de luchtkwaliteit, is in eerste instantie met name de invloed op de concentraties in de lucht van stikstofoxiden (NO_x) en fijnstof (de fractie kleiner dan 10 micron, afkorting PM_{10}), relevant.

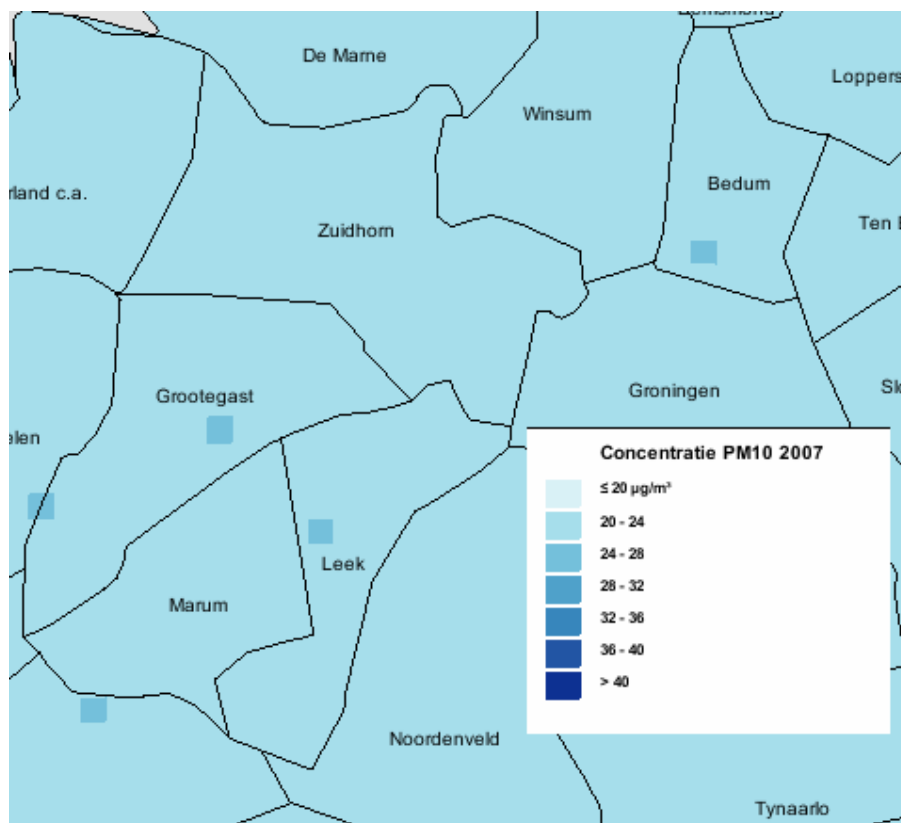
Stikstofoxiden komen vrij bij verbrandingsprocessen, bijvoorbeeld in motoren. Bedrijven en verkeer zijn belangrijke bronnen. Weliswaar voorziet het bestemmingsplan niet in aanmerkelijke uitbreidingsmogelijkheden die hiervoor relevant zijn, maar enige aandacht hiervoor is ten behoeve van de besluitvorming wel gewenst geacht. Fijnstof komt bijvoorbeeld vrij bij de verbranding in dieselmotoren. Als het gaat om verkeersontwikkelingen is dit vaak een belangrijk aandachtspunt, maar in het voorgenomen bestemmingsplan zijn geen voorstellen opgenomen voor verkeersontwikkelingen. Daarnaast kan ook bij allerlei bedrijfsprocessen fijnstof vrijkomen. Kijken we naar de ontwikkelingsmogelijkheden in het voorgenomen bestemmingsplan, dan is met name de pluimveehouderij (een type bedrijf dat past binnen de categorie intensieve veehouderij) een mogelijk aandachtspunt, vanwege het vrijkomen van fijnstof. Bij de vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer zal dit

aspect aan de orde moeten komen. Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan is de vraag aan de orde, of het aannemelijk is dat de geboden ontwikkelingsmogelijkheden passen binnen de geldende wet- en regelgeving.

2.2 Huidige luchtkwaliteit en de ontwikkeling daarvan

In figuur 2 en 3 worden gegevens omtrent de luchtkwaliteit gepresenteerd. Deze informatie en de gegevens in de tekst zijn afkomstig van de Grootchalige Concentratiekaart Nederland (te vinden op de website <http://www.mnp.nl/nl/themasites/gcn>).

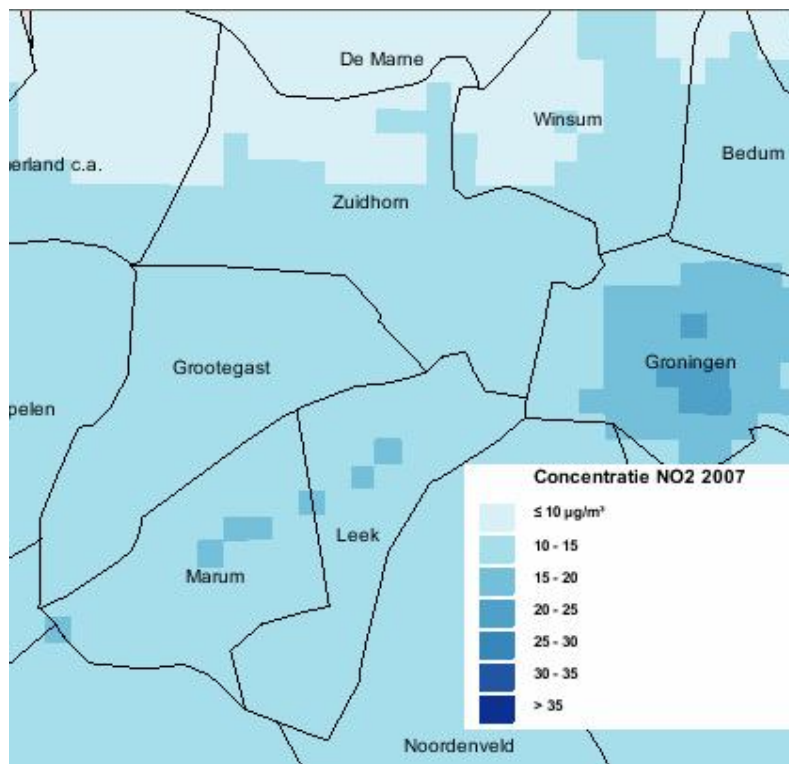
Naast de concentraties in 2007, worden ook de verwachte concentraties in 2010 gegeven. Voor zowel de stikstofoxiden als voor fijnstof is het landelijke beleid gericht op afname van de achtergrondconcentraties in de lucht, de prognoses geven dan veelal ook aan dat de concentraties zullen dalen (dus de lucht schoner zal worden). Uit de informatie over het Westerkwartier blijkt, dat dit hier niet of nauwelijks aan de orde is. Gezien de lage concentraties (dus de geringe invloed van allerlei bronnen van luchtverontreiniging) is dit ook voor de hand liggend.

Figuur 1: concentraties fijnstof (PM₁₀) in de lucht, in 2007. Bron: Grootchalige Concentratiekaart Nederland

De concentraties fijn stof liggen (blijkens de waarden "achter" de kaart) in de range van 22 - 25 microgram/m³. In Leek en Grootegast komen de hoogste concentraties voor, deze zijn (afgerond) 25 microgram/ m³.

De verwachte waarden voor 2010 zijn vrijwel gelijk aan de waarden in 2007.

Figuur 2: Concentraties NO₂ in de lucht, in 2007. Bron: Grootchalige Concentratiekaart Nederland

De concentraties van NO₂ in de lucht liggen in het algemeen iets onder de 15 microgram/m³. Plaatselijk komen berekende concentraties voor van iets boven de 15 microgram/m³. Dit is in een zone nabij de A7. De verwachte concentraties in 2010 liggen alle beneden de 15 microgram/m³.

2.3 Mogelijke invloed van ontwikkelingen binnen het voorgenomen bestemmingsplan; conclusie

Gelet op de grote "afstand" tussen de vigerende normen en de achtergrondconcentraties is het aannemelijk dat de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, in het algemeen niet zullen conflicteren met de normstelling inzake de luchtkwaliteit. Op basis van bestaande gegevens en praktijkervaring omtrent de ontwikkelingen van pluimveehouderijbedrijven elders in het land kan dit voor intensieve pluimveehouderijen, afhankelijk van omvang, huisvestingssystemen en genomen maatregelen, anders liggen. Hoewel verdere ontwikkeling op voorhand wel mogelijk is, kunnen geen algemene uitspraken worden gedaan omtrent de omvang van de mogelijkheden (in termen van aantallen dieren of oppervlakten van de stallen). Dit punt zal in het kader van de vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer op bedrijfsniveau specifiek aandacht moeten krijgen.

Overigens werkt de Provincie Groningen aan een nieuw Provinciaal Omgevingsplan en een bijbehorende verordening. In het ontwerp voor beide documenten is bepaald dat de intensieve veehouderij in de provincie geen ontwikkelingsmogelijkheden krijgt. Uitgangspunt is dat bestaande bedrijven in de huidige omvang mogen blijven bestaan. Nieuwe bedrijven, die bijvoorbeeld ontstaan na een omschakeling of nieuwvestiging, zijn niet toegestaan. De verwachting is dat dit beleid ook door Provinciale Staten zal worden vastgesteld. De gemeentes volgen in het algemeen het provinciale beleid voor de intensieve veehouderij. Omdat het nog geen vastgesteld beleid is, is hier in deze aanvulling echter nog geen rekening mee gehouden.

3 Mogelijke conflicten van agrarische uitbreidingsmogelijkheden met andere bestemmingen. Analyse en maatregelen

3.1 Analyse

Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan is nagegaan, of er locaties of zones zijn waar ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw kunnen conflicteren met woonbestemmingen in de directe omgeving en met de betekenis van (toekomstige) natuurgebieden die deel uitmaken van de EHS. Wat betreft de woonbestemmingen is met name de invloed van geur en geluid van belang, bij de natuurgebieden gaat het onder andere om ammoniakuitstoot, zoals bij de 250m-zone op grond van de WAV (wet Ammoniak en Veehouderij).

Er is bekeken of en in welke gebieden grotere (>1 hectare) agrarische bouwblokken toegelaten kunnen worden. Als uitgangspunt is genomen dat in de linten, bij de kernen en in gebieden met hoge landschappelijke en natuurlijke waarden een bouwblok van 1 hectare het maximum is. Door de bedrijven op dit soort locaties weinig tot geen ontwikkelingsmogelijkheden te bieden wordt van ze gevraagd om na te gaan of bij een groeiwens een verplaatsing een uitweg kan bieden. In het bestemmingsplan is een wijzigingsregeling opgenomen voor dit soort uitplaatsingen. Op de nieuwe locatie kan dan een groter en toekomstgericht bedrijf met moderne stallen en schuren worden opgericht. Voor de oude locatie wordt gezocht naar een goede vervolgfunctie.

Beperkingen in verband met woonbestemmingen

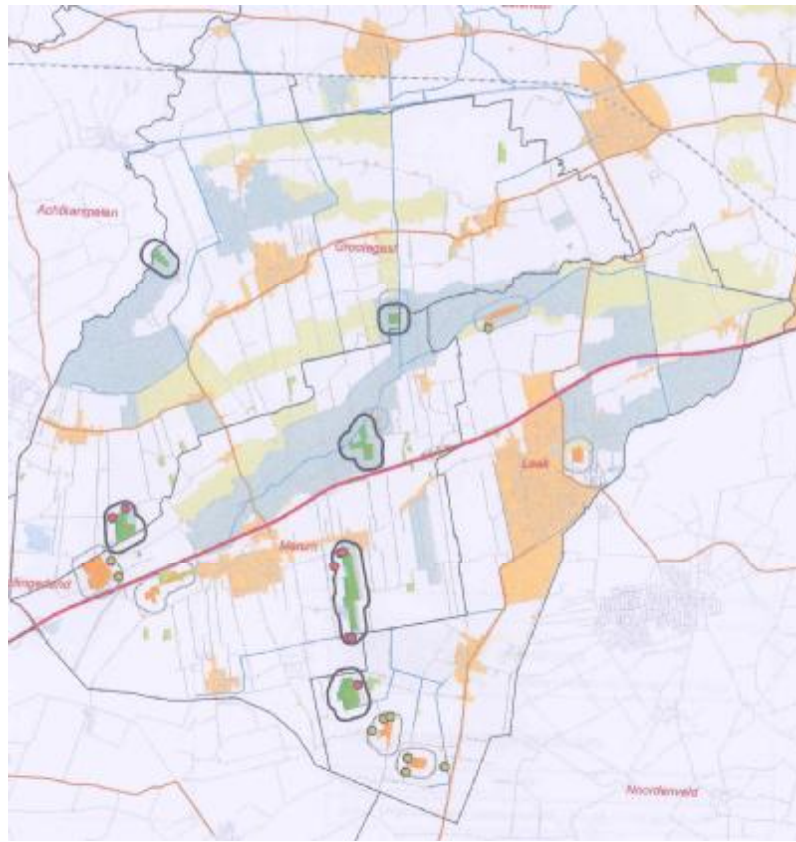
Bij de analyse ten aanzien van de woongebieden (lintbebouwing, de randen van de kernen) is gekeken naar de afstand van agrarische bouwblokken tot woonbestemmingen in de directe omgeving. Op basis van de specifieke lokale situatie (soort, grootte van het bedrijf) is bekeken of de onderlinge afstand een knelpunt oplevert. Als er sprake is van een knelpunt of als er sprake is van een situatie waarin het agrarische bedrijf door de nabijgelegen woonbebouwing toch al 'op slot' zit, is het bouwblok maximaal 1 hectare groot geworden. Soms kan een bedrijf in een lint of bij een kern milieutechnisch gezien nog wel uitbreiden, maar is dit niet wenselijk. De linten krijgen meer en meer een woonfunctie, grote agrarische bedrijven zijn hier niet gewenst. Deze horen thuis in de grootschalige agrarische gebieden.

Beperkingen in verband met natuur en landschap

Voor de gebieden met de hoge landschappelijke en natuurlijke waarden (de gebieden met de bestemmingen "agrarisch gebied met landschappelijke en natuurlijke waarden" en "natuur-agrarisch gebruik") is ook bepaald dat in deze gebieden een agrarisch bouwblok maximaal 1 hectare groot mag zijn. Ook in deze gebieden zijn doorgroeimogelijkheden naar bouwblokken groter dan 1 hectare niet gewenst.

Door de provincie Groningen zijn binnen de gemeenten in het Westerkwartier enkele natuurgebieden aangewezen als verzuringgevoelig in de zin van de WAV. Deze zijn aangegeven op figuur 3 (dit is figuur 2.1 in het bestaande plan-MER). Op de figuur zijn ook de 250m- zones die relevant zijn in het kader van de WAV en de veehouderijbedrijven binnen deze zone aangegeven. De kaart is het meest recente concept, er is door de

provincie nog geen definitieve kaart vastgesteld. Ook in deze zones zijn de bouwblokken beperkt tot maximaal 1 ha.

Figuur 3: verzuringsgevoelige gebieden en ligging agrarische bedrijven binnen de 250m-zone

3.2 Maatregelen en beleid in het voorgenomen bestemmingsplan

In het bestemmingsplan zijn voor beide typen zones (de genoemde lintbebouwingen/kernrandzones ende gebieden met hoge landschappelijke en natuurlijke waarden) de volgende maatregelen opgenomen:

- de ruimtelijke uitbreidingsmogelijkheden zijn beperkt, het agrarisch bouwblok is maximaal 1 hectare groot;
- in aanvulling daarop is beleid opgenomen om verplaatsing van agrarische bedrijven mogelijk te maken, door vestiging elders.

In het overleg met de Commissie m.e.r. is de suggestie gedaan om voor dit verplaatsingsbeleid een prioriteitsvolgorde op te nemen, gericht op het voorkómen van negatieve (ruimtelijke en landschappelijke) gevolgen van her- of nieuwvestiging. In lijn hiermee zal in het bestemmingsplan het volgende beleid worden opgenomen:

1. Bij verplaatsing van bedrijven uit de genoemde lintbebouwingen, gebieden met hoge landschappelijke en natuurlijke waarden (EHS), Natura2000gebieden en WAV-zones zal eerst worden gezocht naar hervestiging op bestaande agrarische bouwblokken of voormalige agrarische bouwblokken die nu een woonbestemming hebben;
2. Alleen als dit geen passende oplossing biedt, is vestiging op een nieuw toe te kennen bouwblok onder voorwaarden mogelijk.

